The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, JULY 6, 1963.

LATVIJA
AMERIKĀ

54. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 6. JŪLIJĀ 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS
2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA
Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

CHRUŠČEVS SOLA ATOMLĪGUMU

RIETUMVĀCIJA NEAPMIERINĀTA AR PADOMJU SOLĪJUMIEM. PADOMJU SAVIENĪBA UZBRŪK ĶĪNAS KOMŪNISTIEM. PREZIDENTS KENEDIJS ATGRIEŽAS VAŠINGTONĀ

Pasaules aktuālo jautājumu priekšgalā kārtējo reizi atgriezušās cerības par atomieroču mēģinājumu pārtraukšanu. Cik var saprast, Sav. Valstis un Anglija jau gandrīz nolēmušas akceptēt jaunāko Chruščeva piedāvājumu — ierobežotu atomlīgumu. Tas nebūs tik plaša apmēra kā to proponēja un būtu gribējuši Rietumu sabiedrotie, bet kā Vašingtona, tā arī Londona domā, ka ierobežots atomlīgums ir labāks nekā pašreizējā stāvokļa turpināšanās bezgalībā. Ar vārdu sakot, labāk zīle rokā, nekā mednis kokā.

Chruščevs ar saviem jaunākiem piedāvājumiem nāca klajā šīs nedēļas pirmā pusē Austrumberlīnē. Chruščevs piedāvā sekojošo: pārtraukt atomieroču mēģinājumus atmosfairā, izplatījumā un zem ūdens. Bet, šādu atomieroču mēģinājumu pārtraukšanu viņš grib apvienot ar neuzbrukšanas līgumu starp Ziemeļatlantijas organizācijas un Varšavas pakta valstīm.

Rietumu diplomāti vēl nav atšifrējuši, kas aiz Chruščeva piedāvājuma īsti slēpjas. Atomlīgums sabiedrotiem būtu pieņemama lieta, bet ne tā apvienošana ar neuzbrukšanas līgumu. Vašingtona paskaidro, ka, kamēr līgums atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai skar vienīgi Sav. Valstis, Angliju un Padomju Savienību — Francija, pasaules ceturtā atomvalsts, kā zināms, sarunās nepiedalās — neuzbrukšanas līgums skar piecpadsmit nācijas. Tas ir, runājot par Ziemeļatlantijas organizāciju. Lēmumu par neuzbrukšanas līgumu Sav. Valstis un Anglija divas vien nevar panākt. Nepieciešama arī visu pārējo piekrišana.

Varbūt, ka taisni te arī slēpjas Chruščeva viltība. Pasaules priekšā nodeklarējis, ka Padomju Savienība piedāvā līgumu atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai, viņam tikai atliek pagaidīt, kamēr Rietumi to noraida.

Kā jau minēts, ja krievi atomlīgumu akceptē vienīgi kopā ar neuzbrukšanas līgumu, Rietumu pusē var rasties daži ļoti nopietni sarežģījumi.

Vispirms, nav nekādas garantijas, ka visas Ziemeļatlantijas organizācijas valstis gribētu parakstīt neuzbrukšanas līgumu ar Varšavas pakta nācijām. Daudzi ļoti labi atceras, cik liela jēga ir ar komūnistiem parakstītiem līgumiem. Tāds līgums var vienīgi notrulināt Rietumu militāro modrību. Otrkārt, kā jau sākumā minēts, Londonas un Vašingtonas uztverē atomieroču līgums un neuzbrukšanas līgums ir divas dažādas lietas un nav zem viena paraksta savienojamas. Treškārt, Rietumvācijai nebūt nepatīk Chruščeva piedāvājums atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai. Vācieši domā, ka krievi gan grib saņemt, bet neko negrib dot pretim. Piemēram, tā kā Chruščevs nav pieminējis pazemes mēģinājumus, jāsaprot, ka viņš ir atsaucis agrāk solītās inspekcijas uz vietas. Un ceturtkārt jāsaprot, ka Francija nepiedalīsies nekādā līguma parakstīšanā, kas varētu traucēt tās atomieroču attīstību.

Chruščevs ir izrīkojies ar savu parasto gudrību un viltību. Pārņemdams iniciātīvu savās rokās viņš visas problēmas atstājis Rietumiem. Pēdējie var viņa piedāvājumu akceptēt vai arī sagādāt bagātīgu municiju komūnistu propagandas mašinērijai.

MASKAVA SĀK RĪKOTIES

Nemitīgo Pekingas uzbrukumu priekšā arī Maskava nav varējusi ilgāk nociesties un, tikai dažas dienas pirms ideoloģisko jautājumu konferences sākuma pamatīgi sadevusi ķīniešiem.

Vervējot piekritējus savai miermīlīgās koeksistences politikai, Chruščevs Austrumberlīnē nodēvēja ķīniešus par vientiešiem un niekalbjiem uzsverot, ka vienīgi ārprātīgie varētu domāt par kaŗa sākšanu pret kapitālistiem, lai tādā ceļā tiktu pie komūnisma.

Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas varas vīru sadursme, kas sāksies šī gada 5. jūlijā Maskavā, solās izvērsties par visinteresantāko kāda jebkad redzēta. Un, ja visas cerības piepildās, tā var novest pie pilnīgas abu komūnistu lielo šķelšanās, kas būtu pamatīgs miets ritenī komūnisma kustībai visā pasaulē.

Kamēr Chruščevs sludina savu miermīlīgo koeksistenci, Pekinga turpina runāt par revolūcionāru kaŗu veicināšanu Rietumu pasaulē, lai tādējādi panāktu ceļu komūnismam. Ka ķīnieši no savas politikas nedomā atkāpties, pierādījās jau pasaules sieviešu kongresā, šī gada jūnija otrā pusē Maskavā.

SAV. VALSTU PREZIDENTS ATGRIEŽAS

Sav. Valstu prezidents Kenedijs ir atgriezies no sava Eiropas brauciena un Vašingtonas diplomāti apgalvo, ka ceļojuma sekmes tālu pārspējušas pat visoptimistiskākās cerības. Sav. Valstu prestižs un prezidenta personīgais prestižs pacelti jaunos augstumos.

Savā Eiropas ceļojuma laikā prezidents apmeklēja Rietumvāciju un Rietumberlīni, Īriju, ieradās neoficiālā vizītē pie ministru prezidenta Mekmillena un apmeklēja Italiju. Vatikānā 40 minūšu audiencē pirmo Sav. Valstu katoļticīgo prezidentu pieņēma pāvests Pauls VI. Tai pašā dienā, starp citu, vizītē pie pāvesta ieradās arī Īrijas prezidents de Valera.

SPIEGU PASAULĒ

KOMŪNISTU SPIEGI IEFILTRĒJAS APVIENOTAJĀS NĀCIJĀS. AMERIKĀŅI IZRAIDA PADOMJU DIPLOMĀTU. MINISTRU PREZIDENTS MEKMILLENS AIZSTĀVAS ANGĻU PARLAMENTĀ.

Sav. Valstu valdība, kas nule kā izteica atklātu neapmierinātību ar Anglijas klibojošo iekšējo drošību, pēdējās dienās atklājusi, ka viss nav gluži kārtībā arī pašu mājās. FBI aģenti atklājuši jaunu komūnistu spiegu tīklu, kas sniedzies no Ņujorkas līdz Vašingtonai. Izmeklēšanas rezultātā divas personas apcietinātas Vašingtonā, divas Ņujorkā, no Sav. Valstīm izraidīts padomju sūtniecības kultūras daļas atašejs, un izraidīšana būtu neglābjami draudējusi diviem citiem diplomātiem, kurus krievi jau paspējuši izvākt uz savu roku.

Ņujorkā apcietināts 41 gadu vecs Apvienoto Nāciju darbinieks Ivans Jegorovs un viņa 39 gadu vecā dzīvesbiedre Aleksandra. Abi kategoriski noliedz, ka viņi būtu mēģinājuši iegūt Sav. Valstu militāros noslēpumus un tos nodot tālāk krieviem. FBI ir citās domās. Jegorovs Apvienotajās Nācijās strādājis kopš 1960. gada.

Vašingtonā apcietinātie — par tādiem pašiem noziegumiem kā augšminētie ņujorkieši — dzīvojuši ar Roberta un Džoi Annas Balč vārdu, kas gan neesot viņu īstais. Balču ģimene patiesībā eksistējot, bet tai neesot bijis ne jausmas, ka viņu vārdu lieto citi un pie tam vēl spiegošanai Pad. Savienības labā. Balči Vašingtonā sadarbojušies ar padomju spiegiem Galkinu un Masļenņikovu, kuŗi, pēc FBI direktora Hūvera sniegtās informācijas, Sav. Valstis jau paspējuši atstāt. Balču īsto vārdu un tautību amerikāņi pagaidām vēl neatklāj.

Direktors Hūvers paskaidro, ka Galkins, kas bijis nodarbināts kā Baltkrievijas Apvienoto Nāciju misijas pirmais sekretārs, Sav. Valstis atstājis jau šī gada 10. maijā, kamēr Masļenņikovs, Pad. Savienības Apvienoto Nāciju pirmais sekretārs, uz Maskavu izbraucis nedēļu pirms Galkina.

Pagaidām vēl vārdā nenminētā padomju sūtniecības kultūras daļas atašeja izraidīšanu izraisījis pēdējā mēģinājums Padomju Savienības spiegu dienestā iesaistīt kādu Krievijā dzimušu Centrālās izlūkošanas aģentūras darbinieku.

Kā tas parasti šādos gadījumos notiek, jau tuvākā nākotnē var sagaidīt komūnistu represijas — vairāku Maskavai nevēlamu amerikāņu diplomātu izraidīšanu no Pad. Savienības.

JAUNI KOMŪNISTU SPIEGOŠANAS ATKLĀJUMI ANGLIJĀ

Anglijas parlamentā pašreiz notiek asas debates par klibojošo valsts drošību, un Mekmillena valdības liktenis kārtējo reizi atrodas svaru kausos.

Pirms pāris dienām atklājās, ka angļu spiegu - diplomātu Burdžesa un Maklīna afērā bijis vēl kāds trešais dalībnieks — diplomāts un žurnālists Filbijs, kas pēkšņi pazuda šī gada janvārī Beirutā un, domājams, tagad uzturas Pad. Savienībā.

Tagad noskaidrojies, ka Filbijs jau laikus brīdinājis abus augšminētos angļu diplomātus, dodot pēdējiem izdevību aizbēgt uz Pad. Savienību, kur viņi dzīvo jau kopš 1951. gada.

Lai gan ministru prezidents Mekmillens parlamentā mēģināja taisnoties, ka Burdžesa un Maklīna afēra notikusi 1951. gadā, strādnieku partijas valdīšanas laikā, tas viņam neko daudz nepalīdz. 1955. gadā, kad Mekmillens bija Anglijas ārlietu ministrs, viņš garantēja Filbija uzticamību. Un tikai nesen, kad tagad no amata aizgājušais kaŗa ministrs Profumo meloja parlamentā, Mekmillens sēdēja viņam blakus, lai opozicijai pierādītu, ka savam ministram pilnīgi uzticas. Un atkal iekrita.

Pazudušā Filbija lieta vēl ir tālu no atrisinājuma. Anglijas drošības ierēdņi domā, ka Burdžesa - Maklīna - Filbija trijotnei vēl varētu būt bijis kāds ceturtais sabiedrotais, kas savukārt nobrīdinājis Filbiju un devis viņam iespēju aizbēgt. Ir aizdomas, ka Filbijs Pad. Savienības labā spiegojis jau kopš 1946. gada. 1951. gadā, laikā, kad viņš darbojās britu sūtniecībā Vašingtonā, viņam, kā politiski neuzticamam, darbs bija jāatstāj. Bet, kā redzams, jau pēc četriem gadiem viņš baudīja pilnīgu Mekmillena uzticību. Ieteikums viņu uzņemt The Observer dienestā arī esot nācis tieši no ārlietu ministrijas.

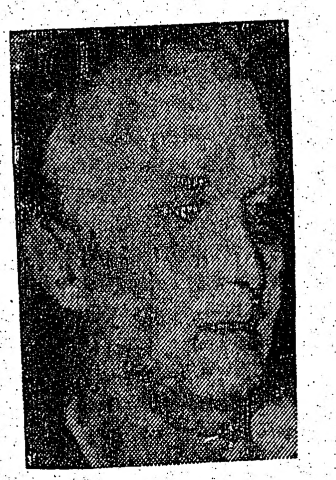
Ivans Jegorovs.

Aleksandra Jegorova.

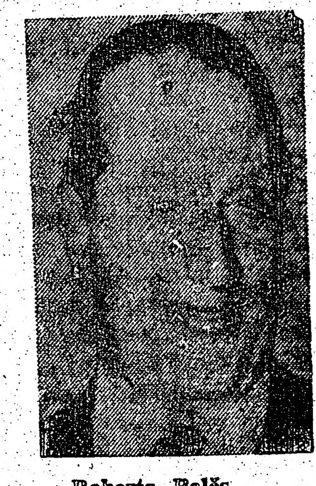
Roberts Balčs.

Anna Balča.

Ogu laikā. J. Līgera studija.

Arch. O. Bīskaps
Būvinž. A. Leinasars

Ko saka lietpratēji

TORONTO LATVIEŠU NAMA TECHNISKAIS VĒRTĒJUMS

Lai Latviešu nama organizācijas komitejas prezidijam pirms svarīgā soļa speršanas būtu pēc iespējas pilnīgāka informācija par pērkamo objektu, šo rindu rakstītāji to apskatīja no celtnieciskā viedokļa. Sekojošais apraksts ir apskates rezultāts.

Savā laikā College ielai, kā vienai no ielām, kas piekļaujas Ontario valdības ēku novietnei, tika paredzēta spoža nākotne, un bija cerības, ka tā veidos vienu no Toronto galvenajām ielām. Šai sakarā tā tika iemērīta platāka kā parastās ielas; tur cēla vairākas slimnīcas, pilsētas bibliotēku un Toronto universitātes celtnes, tika atklāts Maple Leaf Gardens un uzsākta būve Eaton veikalam, kas ar 52 stāviem būtu bijis lielākais preču nams ne tikai Toronto, bet visā pasaulē. Saimnieciskās krizes dēļ daudz plānu mainīja, daudz paredzēto celtņu būves atlika vai pārtrauca un, kad apstākļi atkal uzlabojās, būvniecības smaguma centrs pārvirzījās College ielai pāri tālāk uz ziemeļiem. Pēc tagadējiem Metro Toronto plāniem College iela veidotu pilsētas centra ziemeļu robežu. Ieteikts nākotnē ielu apstādīt kokiem un apbūvēt mazākām biroja celtnēm, piemērotām ārstu un citu profesiju vajadzībām, kā arī dzīvokļu namiem.

Latviešu iecerētā īpašuma novietne atrodas ielas paplašinātajā daļā un ir viegli sasniedzama no abām lielākajām latviešu kolonijām pilsētas austrumos un rietumos. Arī ziemeļos dzīvojošiem tautiešiem, pārsēžoties pazemja College stacijā, namu sasniegt ērti. Pērkamais zemes gabals ielas dienvidus pusē ir apm. 95 pēdas plats, un tam austrumu pusē piekļaujas kādas apģērbu darbnīcas ēka, bet rietumu pusē veikalu bloks ar dzīvokļiem augšstāvā. Nama aizmugurē ir publisks ceļš, un aiz tā sanāk vairāku īpašumu aizmugures, kas iziet uz Markham un Palmerston ielām. Viens no šiem īpašumiem pašlaik pārdodams.

Pati trīs stāvu mūŗa ēka atrodas zemes gabala austrumu pusē un ir 45'-6 plata, tā atstājot apm. 50 pēdas platu auto novietošanas laukumu nama rietumu pusē, ko būtu iespējams apbūvēt nākotnē. Ēka celta 1910. g. kādas organizācijas sanāksmēm, un to projektējuši architekti Edwards un Saunders, pēc kuŗu metiem celts krietns skaits Toronto sabiedrisko celtņu.

Jaunieguītā latviešu nama tagadējais mets sagatavots tajā laikā, kad, ar maz izņēmumiem, ievērojamāko publisko ēku ārējais ietērps Ziemeļatlantika abos krastos sekoja vairāk kā divi tūkstoš gadu vecai grieķu un viņu sekotāju — romiešu ietekmei. Jaunā latviešu nama Bedfordas dolomita fasāde ir acij tīkama. Salīdzinājumā ar sava laika Toronto celtnēm šī frontes siena stila ziņā ir visai izturēta.

Nama pagraba stāva griestu augstums ir 12 pēdas 1 colla. Grīda atrodas apm. 6 pēdas zem ielas līmeņa un visi logi iziet virs zemes. 17 collu biezās ķieģeļu nesošās sienas būvētas cementa javā un tās, kā arī lietā betona pamati, ir vairāk kā pietiekošas ēkas slodzei. Pagrabā atrodas plaša ēdamzāle (56 pēdas 6 collas x 41 pēda 6 collas) ar priekšnamu, virtuvi ar pieliekamām telpām, apkure ar eļļas tankiem un nama pārvaldnieka dzīvoklis.

Pirmā stāva nesošais rāmis ir dzelzs sijas uz mūŗa sienām vai stabiem, uz kuŗiem savukārt balstās koka konstrukcijas grīda un trepes. Šis stāvs ir aprēķināts slodzei (100 mārciņas uz kvadrātpēdu), kas ir pietiekama sanāksmju un sarīkojumu telpām pēc tagadējiem Toronto būvnoteikumiem. Šī stāva griestu augstums ir 16 pēdas un tajā atrodas liela sarīkojumu zāle un vairākas mazākas telpas.

Otrā stāva konstrukcija ir līdzīga pirmajam stāvam un arī tajā ir lielāka zāle aizmugurē ar plašu priekštelpu un mazāka zāle nama priekšpusē. Šī stāva griestu augstums ir 15 pēdas 3 collas.

Nama nesošā konstrukcija liekas būt labi uzturējusies un tās stiprības dēļ lietojams bez remontiem. Abu nesošo stāvu konstrukcijas dēļ varbūtējas pārbūves iespējamas izdarīt pakāpeniski. Piemēram, esošās koka trepes būtu iespējams izņemt, neizpostot dzelzs siju rāmi un netraucējot pārējās ēkas daļas. Būtu iespējams arī pagarināt otrā stāva zāli par apmēram 30 pēdām, izņemot tās nesošo sienu ziemeļu galā un atvietojot to ar dzelzs siju. Šīs zāles griestus vajadzības gadījumā būtu iespējams arī pacelt augstāk. Mazo zāli otrā stāva ielas pusē ar sabīdamām starpsienām būtu iespējams sadalīt 3 mazākās telpās, kuras varētu izmantot, piemēram, klasēm.

Visā visumā pēc rakstītāju domām nams no būvnieciskā viedokļa ir labā stāvoklī, un to ir iespējams piemērot paredzētajām vajadzībām.

ALAs SĒDE ŅUJORKĀ

Gandrīz nav vairs izredžu, ka Ņujorkas pasaules izstādē varētu būt Brīvības paviljons, un līdz ar to arī latviešiem nav izredzes uz savu novietni, — bija ALAs Kultūras biroja sēdes atzinums 30. jūnijā Ņujorkā. Ir tikai izredzes nākamā gadā noorganizēt vienu latviešu dienu, kur varētu uzstāties ar nacionāliem priekšnesumiem.

Šāds atzinums bija radies jau 24. jūnija sēdē, kad no Vašingtonas bija ieradies G. Meierovics, ziņojot, ka radušies traucējumi, kas latviešu piedalīšanos padara neiespējamu. Brīvības paviljonam gan izstādes laukumā vieta ir rezervēta, bet celtnes konstrukcija jāsāk līdz 1. augustam, un ir maz izredžu, ka to varēs sākt. Liekas, arī diezgan neiespējami, ka atsevišķas tautības katra varētu savākt 60.000 dolarus paviljona celšanai. Ir tomēr iespējams latviešu sarīkojums izstādes telpās, pie kam Kultūras biroja sēdes dalībnieki izteica vēlēšanos to sarīkot slēgtās telpās ar 2500 vietām, par vēlamāko datumu atzīstot 5. jūliju vai 28. jūniju 1964. gadā, no plkst. 6 līdz 10 vakarā.

(Nobeigums 8. lpp.)

LATVIJA

54. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 6. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

UZ HELSINKIEM

Luterāņu pasaules federācijas ceturtā lielsanāksme notiks Helsinkos no 30. jūlija līdz 11. augustam. Paredz, ka tur ieradīsies ap 10.000 luterāņu no visas pasaules. Sēdēs ar balstiesībām piedalīsies ap 900 delegātu, pie kam visvairāk to būs no Vācijas: no rietumiem 137, no austrumiem 63. Luterāņu baznīca Amerikā sūta 32 delegātus un 19 oficiālus viesus, Amerikāņu luteriskā baznīca — 27 delegātus un Misūri sinode — 20 oficiālus novērotājus, jo pati federācijā neietelpst. Oficiālus novērotājus sūta arī Romas katoļu baznīca, šogad pirmo reizi.

Latvijas ev. - lut. baznīcu Helsinkos pārstāvēs māc. A. Veinbergs, Latviešu draudžu apvienības priekšsēdis ASV, un māc. E. Rozītis no Eslingenas, archibīskapa sekretārs. No Zviedrijas brauks prāv. J. Teriņš un prāv. O. Sakārnis, no Anglijas prāv. R. Mužiks, no Kanadas māc. E. Pavasars un māc. V. Šefers. Latviešu luterāņus Venecuēlā pārstāvēs māc. A. Gulbis, kas jau atrodas Eiropā veselības atvaļinājumā, bet jaunatni pārstāvēs māc. I. Gaide. No okupētās Latvijas sagaidāms G. Tūrs un Dr. A. Freijs.

Federāciju vada Dr. Franklins Fraijs, kam pēc satversmes šis amats jānoliek. Viņu nevar otrreiz ievēlēt, bet nākošā prezidenta kandidātu minējumi nav zināmi. Federācija pārstāv vairāk par 50 miljonu luterticīgo visā pasaulē, bet ap 20 miljonu federācijai nav pievienojušies.

Helsinkos nodarbosies ar teoloģiskiem jautājumiem — luteriskās reformācijas centrālo doktrīnu. Pēc ekspertu studijas un diskusijām konference meklēs mācības labāku pieskaņošanu tagadējai dzīvei, saskaņā ar virstematu „Kristus šodien". Baznīcai svarīgi saskaņot viedokļus luteriskās draudzēs, kas tagad atrodas visos kontinentos. Darba kārtībā daudzi citi jautājumi un pārkārtojumi.

Diskusijas notiks četrās valodās: vācu, angļu, somu un zviedru, tās vienlaicīgi pārtulkojot. Sagatavošanas darbus veic ap 30 ierēdņu, bet sanāksmes laikā to skaits būs ap 300.

Vī

MĒNEŠRAKSTS DAUGAVAS VANAGI

DV CV IZDEVUMS. MAIJS — JŪNIJS. Nr. 89.

Daugavas Vanagu mēnešraksts ir Latviešu cīnītāju žurnāls. Tas vieno un parāda to latviešu trimdinieku daļu, kuri bez ikdienas darba veic daudzus citus pienākumus, domājot par Latvijas rītdienu. Šie pienākumi vairojas, atceroties savus liktenbiedrus un tos, kuri cieš kaut kur Sibirijā. Šie cīnītāji, liktenīgās jūnija dienas atceroties, līdz ar dzejnieku P. Aigaru jautā: Vai tevi redzēšu kādreiz vēl vaļā?

Mēnešraksta titullapā iespiests P. Aigara dzejolis Pazudušajam draugam. Seko R. Čaka raksts Vēl cīņa nav galā.

Rakstā Nākotnes Latvijas politiskās iekārtas pamati I. Alksnis, izšķirot eventuālo Latvijas valsts iekārtu nākotnē, pieskaras vairākiem nozīmīgiem jautājumiem.

Rakstā Pretkomūnistiskās cīņas taktikas 14 punkti A. Baguns-Bērziņš, ņemot par pamatu Anglijā publicēto speciālizdevumu Intelligence Digest, iztirzā tur pieminētos 14 punktus pretkomūnisma cīņai.

— Šī cīņa ir iespējama visur. Galīgā skatījumā no tās iznākuma būs atkarīgs arī mūsu dzimtenes un tautas liktenis. —

Seko vairāki raksti — Ko es zinu par Daugavas Vanagiem — no DV CV rakstu sacensības. Sava stāsta noslēgumu par latviešu leģiona slimnīcu Rīgā sniedz N. Uldriķis. Apskatā recenzētas divas grāmatas. G. Zariņa noveles un stāsti „Ceļš uz pasaules galu" un Ģenerālis Ludvigs Bolšteins. Par pirmo G. Irbe saka:

— G. Zariņa ceturtajā grāmatā pamazām sāk noskaidroties autora darba veids. Man gribētos to saukt par eksplozīvo metodi. Eksploziju izgaismotus ieraugām sevi un lietas zem un ap mums skaudrā, bet reizē arī skaistā gaismā. —

Apcerot otro grāmatu, A. Plensners saka: - Šī ir pirmā grāmatiņa par mūsu ļoti ievērojamo kaŗavīru, kādēļ silti apsveicama sakārtotāja labā griba. —

Nodaļā Mūsu dzīve atzīmēts 13. DV kongress Bostonā, Vācijas delegātu sapulce, vanadžu salidojums ASV. Atzinība DVF Pīterborovas nodaļai, jaunatnes diskusiju panelis Kanadā, viena no vecākajām organizācijas nodaļām un mūsu „bestselleri". Tālāk sniegta intervija ar vanadzi Zentu Sotnieci Anglijā — ceļojošā teātriniece. Noslēgumā pieminēti DV jubilāri, vēstules redakcijai un Daugavas Vanagi visā pasaulē.

DV CV sēdē Göteborgā nolemts Daugavas Vanagu mēnešrakstu pārvērst par ikmēneša izdevumu. Labu veiksmi redakcijai un līdzstrādniekiem!

K. Zemdega

Arsenijs Podnieks.

TRĪS SEJAS

II

Lūk, tas jau atkal ir ceļā — šķūtnieku pajūgos, boļševiku zīmes pie cepurēm. Kaut līdz tikai desmit vīru, padomā tam patīdešām kaut kas pavisam traks: ieņemt Cēsis, atbrīvot apcietinātos, sagūstīt tribunāla vīrus. Daudzi no cēsinieku vidus solījušies vēl talkā nākt, bet, kad jāsāk, sekotāju ir labi ja trīsdesmit. Bet Veckalniņam pietiek arī ar to. Divpadsmit stundu viņš saimnieko Cēsīs, atbrīvo 200 apcietinātos, izcīna smagas ielu kaujas ar komisāriem un beidzot, pārraujot aplenkuma loku, pazūd kā nācis, lai dotos atpakaļ uz saviem mežiem, kur tam vēl smagi vārdi sakāmi tām padomjarmijas vienībām, kas bēgdamas drīz atstās Latvijas zemi.

★

Ap to pašu laiku, kad Artura Veckalniņa partizānu draudze aiziet Vidzemes eglājos uzvarēt vai mirt, no mājām pazūd arī palsmanietis Jūlijs Zīle. Kaut viena rūdījuma ar Veckalniņu, tāds pats nenogurdināms medījuma pēdu dzinējs, ceļu Zīle iet citu. Pasaules kaŗā, latviešiem mērķi neredzēdams, viņš bija atturīgs. Leitnanta uzpleči liecina vienīgi to, ka iesauktie skolotāji sūtīti uz kaŗa skolu. Paradis visu lietišķi un mierīgi apsvērt, viņš dabiski tiecas pēc noteiktas organizācijas.

1. Valmieras pulks ir sagatavojies doties uz Tērbatas kauju lauku, kad pie pulkveža Jansona ierodas kalsns jauneklis, kam acīs brīžam iezibas dzelības velnēni. „Leitnants Zīle stādās jums priekšā," viņš saka. Pulkvedis norausta kuplās ūsas. Leitnants nav īsti viņa garā — pārāk lēns valodā, gauss kustībās. Bet tomēr, no savām Palsmanes Icēm uz Tērbatu bēgdams, viņš pārgājis pāri lielinieku frontei. Tas nu kaut kuŗam katram nav veicams. Un kopā ar citiem valmieriešiem Zīle paceļ trīs labās rokas pirkstus un skaļā balsī atkārto zvēresta vārdus: „ ...zvēru, ka būšu godīgs un akurāts un drošsirdīgs kaŗavīrs un nepārkāpšu zvērestu radniecības, draudzības vai ienaida pēc. Uz to lai palīdz man visuvarenais Dievs. Āmen!" Pulkvedis pirmais, tad pārējie pulka vīri skūpsta karogu, Latvijas karogu ar uzlecošu saulīti vidū. Tad atskan maršs, un Valmieras pulks sāk savu cīņu ceļu.

Divi mēneši vēlāk. Līdz nāvei noguruši Zīles rotas kareivji apmetušies Kalnamuižas parka ēnā. Ak Dievs, kas gan šodien iets! Noautām kājām vakara valgme šķiet balzams. Plaksti veŗas miegam. Ir jau ap pašu saules rietu. Šo stundu vecais kaŗa dievs ir sevišķi izcēlis, lai kādu jaunu latviešu kaŗavīru paceltu žilbinošajā varoņu kārtā, lai ievilktu viņa sejā slavas zīmes, pret kuŗu nemirstību sabrūk trūdu lielā vara. Visu pavakari Zīli vajā kāda neatlaidīga, nenoklusināma ideja. Lielinieki atkāpjas. Ja tiem tiktu priekšā uz Vecgulbenes Rēzeknes lielceļa — būtu gan jānosoļo savi četrdesmit kilometri — tad, droši vien, iznāktu kaut kas varens. Zīle runā ar saviem kareivjiem. Viņa valoda nav veikla. Tā arī nav skaļa. Kaut kurš spredikotājs, kaut kurš mītiņu runātājs tam jūdzēm tālu aizskrietu priekšā. Bet milzīga ir Zīles vārdu vara. Viņa aicinājums ir stiprāks par nogurumu — rindās nostājas pat tie, kam noberztas kājas vienās brūcēs. Kad liesmojošā saules ripa ieslīd jūŗā, viņi aiziet — leitnants ar saviem 33 vīriem. Viņi iet visu nakti, brien purvus, kāpj gravu kraujās, spraucas cauri mežu biezokņiem. Viens otrs streipuļo, viens otrs gauži nopūšas: „Nu gan vairs tālāk nevaru." Bet otrā rītā viņi visi uzbrūk. Sakauj ienaidnieka pārspēku, saņem trīs lielgabalus, gūstekņus, atsit pretuzbrukumus un saceļ tādu pāniku, ka ienaidnieks spiests mainīt plānu daudz turpmākām dienām.

Šī kauja pilnīgi atraisīja Zīles cīnītāja sparu. Cik reizes viņš pēc tam nav grāvis lielinieku aizmuguri! Tas atkal ir Zīle, nu jau virsleitnants, kas ar kādiem 60 vīriem iziet caur ienaidnieka fronti un no aizmugures uzbrūk 1. Petrogradas strēlnieku pulka bataljonam, to sakauj druskās. Un tāpat tas atkal ir Zīle, kas kādā citā naktī no ienaidnieka aizmugures pārved mājās sagūstītu boļševiku bataljona komandieri. Un tas atkal . . . būtu vajadzīgs garš saraksts par tām trofejām, ko savos kaujas gājienos viņš no aizfrontes pārvedis mājās.

Mēs neesam tie bagāto vecāku bērni, kam kas nāk par velti. Dabas skopumam un skarbumam mēs stādām pretim sūru darbu, savas labās dienas maksājam ar asinīm. Kamēr kaŗa pūķis vēl nav nogalināts, tas rij un citas varas viņa priekšā ir nespēcīgas. Tas slāpst varoņu asiņu.

Trīsdesmit vīru līdz paņēmis, kapteinis Zīle atkal ir aiz ienaidnieka frontes. Uzdevums jau ir veikts, Zīles grupai seko gūstekņu pulciņš. Atliek tikai caur fronti izlauzt atceļu uz mājām. Zīle zina, viegli tas nebūs. Visa boļševiku pamale sacelta kājās. Tuvāko izraudzīto ceļu šķērso kāda sādža — tātad vispirms jāieņem tā. Bet pretinieka uguns no sādžas ir stipra. Zīle liek ļaudīm iegult un atbildēt ar uguns brāzmu. Šajā brīdī abpus Zīlem lodes trāpa divus viņa vīrus. Tas kapteini sanikno. Varbūt pirmo reizi mūžā viņu pārņem tik trakas dusmas. Viņš uzlec kājās, pagriež šautenes stobru pret ienaidnieku un pilnā balsī sauc: „Padodieties, vai es jūs visus apšaušu!" Vēl nav pēdējo vārdu atbalss norimusi Zilupes līčos, kad, vairāku ložu trāpīts, kapteinis aiziet latviešu varoņu plato ceļu uz aizsauli, kur viņam klāts galds starp visu laiku lielajiem karotājiem. Nekad viņš nav zinājis, ko nozīmē cīnīties vīram pret vīru. Viens pret desmitiem viņš ir gājis no pirmās līdz pēdējai dienai. Kauja iet plašumā. No visām malām sarkanajiem steidz palīgi. Pats kapteinis kritis, viņa izlūkus ielenc. Bet tad, visus spēkus saņēmuši, savu kapteini uz pleciem nesot un gūstekņus līdzvedot, Zīles vīri sev izlauž ceļu. Kad kādreiz pēc gadiem viņi visi sastapsies aiz dzīves vārtiem, tie draudzīgi spiedīs cits citam roku un līdz galam veiktā pienākuma apziņā viņu acu skati būs bērnišķīgi skaidri.

☆

Būtu bīstami pat mēģināt iedalīt mūsu dižo Latgales cīnītāju vārdus kaut kādā secībā pēc viņu nopelnu lieluma. Visus spēkus saņēmusi, jaunā Latvija izsvieda no savām robežām topošā sarkanā imperiālisma avangardu, un blakus cīņu vadītājiem tikpat spīdoši savu uzdevumu veica strēlnieks. Bieži vien tas no ienaidnieka vispirms ieguva ieroci, lai tad raidītu ložu šaltis pārspēkam pretim. — Latvijas izcīnītāju vidū ir kāda nešķiŗama trijotne — Veckalniņš, Zīle, Helmanis. Ja seno kauju dienu atmiņās ataust viens, tam tūdaļ seko otrs un trešais un, jo vairāk aiziet gadu, jo gaišākas mirdz viņu sejas.

Veckalniņu vadīja viņa lieliskā intuicija; Zīle — nacionāli noskaņots militārs domātājs, Helmanis — kaŗa matemātiķis, militārā šacha problēmu risinātājs. Divreiz bēgšana no gūsta pasaules kaŗā tam labākais apliecinājums. Un tanī pašā laikā visi trīs ir tiklab pārdrošnieki, kā tribūni, kas savus vīrus spēj iejūsmot visriskantākām cīņām.

Ir grūts uzdevums atrast kaŗavīram piedienīgu un raksturīgu epitetu. Bet notikumu vēlākā analize rāda, ka viņš bija „cilvēks, kas terrorizēja ienaidnieka fronti." Tas būtu stāsts par 11 kaujām ienaidnieka aizmugurē, kurās gūstekņu bieži vairāk par uzbrucējiem, bet trofejas — toreizējais latviešu kaŗavīru sapnis — artilerija (pavisam Helmanis ieguva 8 lielgabalus). Pats Helmanis šīs kaujas pieticīgi sauc par izlūku gājieniem, kaut faktiski tās visas ir uzbrukumi ar ierobežotu mērķi. Tie izrādījās par lielisku līdzekli, lai boļševiku pārspēka masu noturētu ne vien inertā, bet pat dziļas bijības pilnā stāvoklī. Kāds lielinieku žurnāls gan vēlāk dūšīgi taisnojās, ka vainīgi bijuši purvi, bet vainīgs jau nu tomēr bija Helmanis.

Cīņu plānu izstrādāšanā Helmanis ir precīzs. Desants pāri Lubānas ezeram, kauja sniega vētrā vai gājiens staignājā — katrai iespējai pretī nostādīts reāls, faktam atbilstošs atrisinājums. Ne jau velti viņa militārās izglītības gaita sākta inženieru kaŗa skolā. Un ja nu arī pārsteidz kaŗā nenovēršamā nejaušība, tad prāta asā smaile vienmēr atrod izeju no strupceļa. Pavisam mazs ir Helmaņa pulciņš, kad netālu no uzbrukuma mērķa — Kristjenku sādžas — tas notveŗ kādu sarkano. „Cik jūsējo Kristjenkos?" bargi noprasa Helmanis. „Simts četrdesmit vīru," gūsteknis vaļsirdīgi atbild. Helmaņa puišu sejas pastiepjas garumā; daži jau sačukstas. Un ko nu liegties, arī Helmanis tur nav gaidījis ne tuvu tik lielus spēkus. Kritisko situāciju aptvēris, Helmanis uzbrēc gūsteknim: „Melo, sarkanādi, tur tikai četrdesmit vīru!" — „Taisni tā, četrdesmit vīru," gūsteknis pakalpīgi pievienojas. Prāti nomierinās, uzbrukums var sākties. Kaut arī gūsteknis pirmajā atbildē nav melojis, panākumi ir lieliski.

Ārēji askētisks, cīņu kāpinājuma brīžos virsleitnants un vēlāk kapteinis Helmanis tomēr nokļūst līdz tīri dekorātīviem efektiem, tā savdabīgi vainagodams brīža drāmatismu. Tā Ivdiņu ciemā, nemanot piekļuvis padomjarmiešu nometnei, Helmanis kopā ar savu dižkareivi Vitkovski paveŗ kādas mītnes durvis. Iekšā trumpo. Uz galda naudas guba. Par tās likteni bažīdamies, bankotājs jautā, vai kāds grib spēlēt uz visu summu. Atbilde nāk no durvju tumsas, no kurienes izlec Helmanis. Sarkasma pilnā balsī Helmanis paziņo padomjarmiešiem, ka banku šoreiz sitīšot viņš. Tā ir aina, kas Gogoļa Revidenta nobeiguma skatam liek pilnīgi nobālēt.

Taktika ļoti sirsnīgi ieteic izlietot cīņai vietējos līdzekļus — būvēt tiltus no mucām, aptīt zirgu kājas ar salmiem, lai tie nestigtu muklājā u. t. t. Taču cīņas reti notiek alus darītavas pagalmā, tāpat reti kad salmu vīšķis ir padarījis dūksti seklāku, un tāpēc arī taktiku autoriem Helmaņa enciklopēdiskās zināšanas var lieti noderēt. Atņemtā baterija viņam tūdaļ sniedz uguns atbalstu, zvejnieku laivas pārvēršas par kaujas floti un gūstekņi — tie Helmanim allaž veic visdažādākos darbus: nes, velk, stumj — pat kliedz urrā, lai iebaidītu lieliniekus un uzlabotu paša Helmaņa vīru garastāvokli. Gluži to pašu varētu teikt par maskošanās jēdzienu, kas Helmanim bija kā dziļš, tā arī oriģināls. Uzģērbt padomjarmieša mēteli un iet saviem kareivjiem labu gabalu pa priekšu vai arī ar visu vienību ierasties padomjarmiešu ieņemtā sādžā un saukties par maiņu — tie ir tikai atsevišķi piemēri. Un atkal — košs otas triepiens kaujas ainavā — kad gūstekņu kolonna soļo uz jauno mājvietu, tai jādzied, jo Helmanis tā grib. Tas veido viņa stilu.

Bet tiklīdz sasniegts štabs, kaujas ārējais dekorējums nozūd, cīnītāja vietā stājas oficiāla dienesta persona. Rokrakstā, ko apskaustu pat diplomēts kaligrafs, Helmanis raksta savu kārtējo ziņojumu, vārdos tik skopu, ka pat skots to nevarētu pārspēt:

„Pulka komandierim. Ziņoju, ka naktī no 30. aprīļa uz 1. maiju pastiprināta izlūku nodaļa manā vadībā, aizejot ienaidniekam līdz 15 verstis aizmugurē, atņēma pēdējam Vopuli sādžā bateriju — 2 lielgabalus ar šāviņiem pilnā kārtībā. Vēl atņemti zirgi, šautenes, telefona aparāti, patroņu divriči un gūstekņi. Pretinieka mēģinājumi mūs aizturēt un apiet tika divas reizes atsisti. Mūsu zaudējumi: viens kritis un divi ievainoti kareivji."

* * *

Trīs pavirši ogles zīmējumi no Latvijas atbrīvošanas varoņu galerijas. Savdabīgi vaibsti, bet vienā punktā koncentrēts skats. Mūžīgie latviešu ceļa gājēji: pret pārspēku par Latviju.

VISĀ PASAULĒ

Lielpilsētu Ņujorku bieži apmeklē vai vismaz ceļojuma gaitā Ņujorkā uzturas daudzi latviešu rakstnieki un dzejnieki, gan tādi, kas jau plaši pazīstami, gan arī tādi, kas kādreiz varbūt cer sasniegt kalngalus.

Rakstnieki parasti apmetas pie saviem kollēgām, kur varbūt vakaru pavada šaurā sabiedrībā. Nik. Kalniņš domā, ka Preses biedrībai vajadzētu rīkot saviem biedriem iepazīšanos ar ikvienu rakstu darbinieku, kas apmeklē Ņujorku, katru reizi pie kāda no attiecīgā darbinieka tuvākiem paziņām. Tikko Ņujorkā viesojās Anšlavs Eglītis, ko daudzi Preses biedrības biedri personīgi nepazīst, un, kaut arī viņš Ņujorkas apkārtnē uzturējās divas nedēļas, viņa cienītāji maz viņu redzēja. Pag. gadā Ņujorkā bija arī Guntis Zariņš no Anglijas un Gunars Irbe no Zviedrijas, bet tikai dažiem ar viņiem izdevās iepazīties vai satikties. Tādā pašā veidā rakstu darbinieku satikšanās varētu notikt ikvienā citā pilsētā, piemēram, Grand Rapidos vai Mineapolē.

*

Bet satikties varētu arī citādās reizēs, vismaz tas mazais pulciņš, kas cienī audzēkņu vakaru priekšnesumus. Audzēkņu vakari parasti notiek pavasarī, pēc mācību noslēguma, kad mazie un dažkārt arī lielie audzēkņi rāda, ko iepriekšējā gadā mācījušies dziesmā, dejā vai mūzikā. Brīvmāksliniece Rita Pētersone, kuŗai Bronksā ir Kavieru studija, ierosinājusi šādus vakarus rīkot divas reizes gadā: vēlā rudenī un pavasarī, jo bērni pa gadu iemācoties tik daudz, ka vienā vakarā to nevarot parādīt.

Ir.

Rietumeiropas kristīgā demokratija

„CHRISTIAN DEMOCRACY IN WESTERN EUROPE 1820.–1953" by Michael P. Forgarty, University of Notre Dame Press izdevums, 461 l. p., cena $ 6.75.

Kristīgo demokratu kustību atbalsta kā protestanti, tā katoļi, bet visspēcīgāki šī kustība ir izveidojusies zemēs, kuŗās ir katoļu vairākums. Šī kustība ir kļuvusi par lielu sociālu spēku Rietumeiropā. Grāmatā autors rāda tos principus, kuŗus šī kustība aizstāv, darbojoties gan pilsētas strādnieku un mazo uzņēmēju, gan arī lauku vidē, sīki pakavējoties pie kustības pirmsākumiem, pie tās pārveidošanās tālākā attīstības gaitā un tagadējā attīstības stāvokļa. Lasītājiem, kas interesējas par politiku, šī angļu pazīstamā zinātnieka un daudzu zinātnisko organizāciju dalībnieka grāmata būs visai interesanta lasāmviela.

Māris Roze

Vēršu cīņas Meksikā

Savienoto Valstu robežu tuvumā, iepretim El Paso pilsētai, Rio Grande krastos ir neliela, bet krāšņa Meksikas pilsēta — Ciudad Juarez. Šīs pilsētas labklājību ceļ it īpaši ASV kaŗavīri, kas novietoti pierobežas bāzēs, un protams, arī tūristi. Pēdējie plūst uz Meksiku, lai tur lēti padzīvotu, izpriecātos un pie reizes pavērotu meksikāņu dzīvi un paražas. Viens no tūristu pievilkšanas spēkiem ir vēršu cīņas, kas arvien ir labi apmeklētas, jo uz tām nāk ne vien tūristi, bet arī vietējie iedzīvotāji. Tādēļ pilsēta ierīkojusi pat 2 arēnas, kur vēršu cīņas noris ik svētdienu pēcpusdienās.

Arī šī raksta autoram bija izdevība novērot vairākas matadoru un vēršu cīņas, kas arvien noslēdzas ar vērša nāvi. Taču to veic pēc noteikta rituāla un zināmā stilā. Diemžēl, tur maz sportiska gara, jo nav vienlīdzības starp cīnītājiem: no vienas puses cīnās veikls cilvēks, bet no otras puses — satrakots vērsis, pie kam pēdējais nevar izmantot visus savus dotumus, ko tam piešķir spēks, ātrums un asie ragi. Tādēļ šāda veida cīņai neglābjami jābeidzas ar vērša nāvi. Bez tam matadora ievainošanas gadījumā viņu aizstāj cits, kas pabeidz sava priekšgājēja uzdevumu. Un tas nav arī grūti, jo vērsis tiek ne vien nogurdināts, bet zināmā mērā viņu arī sakropļo pikadori, ar asiem iesmiem pārduŗot dažus vērša kakla nervus. Tādēļ dzīvnieks spiests turēt galvu noliektā stāvoklī, kā arī vairs nespēj ar to izdarīt veiklas sānu kustības. Tomēr gadās, ka vērsis matadoru nopietni ievaino, jo pēdējais, dzīdamies pēc publikas aplausiem, kļūst pārdrošs vai pavišrs, ignorējot vērša galvas sānu kustības.

Vērojot ievainotā dzīvnieka izdarības un tā sekmīgos gājienus pret matadoru, jāatzīst, ka publika izturas objektīvi un aplaudē kā vēršim, tā viņa pretniekam — cilvēkam. Pēdējam publika nepiedod gļēvumu vai neveiklu zobena izmantošanu, kas dzīvnieku tikai ievaino un momentā nenobeidz. Vienīgi veikliem un drošsirdīgiem matadoriem publika uzgavilē. Pret pārējiem tā klusē, vai pat tos nolamā.

No tiem, kam vēršu cīņas ir svešas, nevar gaidīt sevišķu sajūsmu, vēl jo vairāk tādēļ, ka arī cīņas iznākums ir gandrīz zināms, un ka šajā cīņā cilvēks iziet ar daudzām priekšrocībām. Toties vietējie iedzīvotāji, kas regulāri apmeklē vēršu cīņas, par tām ir sajūsmā. Vispirms tās mēdz sarīkot ļoti krāšņi. Pie kam cīņā dodas ārkārtīgi grezni ģērbti toreadori un smagi bruņoti (patiesību sakot — vatēti) pikadori uz zirgiem; skan mūzika un satraukti saucieni. Viss tas saviļņo skatītāju masas.

Sākumu pauž taurētāji. Pēc tam atveŗas vārti uz arēnu; pa tiem iejoņo jātnieki ar karogiem; tad parādās toreadori, kas, šķērsojot arēnu, apstājas iepretī tiesnešu ložām. Saņēmuši cīņu dalībnieku sveicienu, viņi dod atļauju iesākt cīņas. Parasti katrās vēršu cīņās piedalās vismaz 2—3 matadori, pie kam katrs no tiem uzstājas pret 2 vēršiem.

Sākumā, kad vērsis iedrāžas arēnā, tas ir gaužām satraukts, spara pilns un bīstams. Arī tā varbūtējās izdarības nav izpētītas. Taču matadoram ļoti svarīgi izzināt vērša stāju un gaidāmo reakciju, sastopoties ar cilvēku, bet sevišķi to, vai dzīvnieks dos priekšroku tiešam triecienam vai arī izmantos savus ragus sānu mērķiem. Tāpat matadoru interesē, vai vērsis vēlēsies uzbrukt, vai to nāksies uz cīņu izaicināt un ierosināt.

Šai nolūkā kā matadors, tā viņa palīgi sāk vērsi kaitināt ar saviem spožiem kamzoļiem (capes), un šis cīņas posms pieder pie skaistākās un dzīvākās izrādes norises, it sevišķi tad, kad spēli pārņem pats matadors.

Taču lai vērsi vairāk satracinātu, nogurdinātu un padarītu neuzmanīgāku, toreadori viņa kaklā ieduŗ vairākus banderilos — slaidus, puškotus kociņus ar asiem metalla galiem. Ar to vēl nepietiek: pikadori, sēžot uz bruņotiem zirgiem, izmanto gadījumus, kad vērsis ir viņu tuvumā, un tad ievaino dzīvnieka kaklu ar saviem gaŗiem iesmiem. Viss tas rada ne vien asiņošanu, bet arī zināmā mērā paralizē vērša kakla nervus un atslābina attiecīgos muskuļus.

Kad tas paveikts, matadors gatavojas vērša nobeigšanai. Taču vēl pirms tam viņš turpina dzīvnieka izaicināšanu, lietājot tā saukto muleta, sarkanu drānu, piestiprinātu īpašam spieķim. Ar to matadors izraisa vērša pēdējos uzbrukumus. Nogaidījis īsto momentu, viņš ietriec savu tievo, lokano zobenu vērša plecā, starp priekškāju kauliem, ar aprēķinu, lai zobena gals ķertu sirdi un vērsis saļimtu uz ceļiem. Diemžēl, ne vienmēr tas izdodas. Gadās neveiksmes, un dūrieni jāatkārto 2—3 reizes. Protams, par to sāk uztraukties arī skatītāji un matadoru pamatoti apveltī nievām.

Atkarā no matadora veiklības un stājas pēc cīņas viņam piešķir trofejas. Pie kam, labākā gadījumā, viņš saņem vērša abas ausis un asti. Citādi viņam piekrīt tikai viena, vai abas ausis. Dažkārt viņš paliek bez nekā.

Vietējiem iedzīvotājiem vēršu cīņas sagādā lielu prieku, kas saistās ar varenu nervu saspīlējumu. Atkarā no matadora un vērša sniegumiem, meksikāņi ar redzēto ir lielākā vai mazākā mērā apmierināti un par notikumu svētdienas pēcpusdienā var runāt vai visu nedēļu.

Citādi ir ar tiem, kam vēršu cīņas ir svešas un iepriekš neredzētas. Bieži vien tie vēro šīs spēles ar bālām vai dusmīgām sejām. No viņu puses dzird pārmetumus par dzīvnieku spīdzināšanu. Taču no filozofiskā viedokļa šis uzskats nav sevišķi dibināts, jo, arī izejot nevienādā cīņā, uz arēnas vēršim ir daudz vieglāk mirt nekā lopu kautuvē, jo tur iedzītie dzīvnieki sajūt nāves tuvumu un nāves bailes. Tādēļ tie pānikā spiežas viens pie otra, mauj un trīc lielās izbailēs. Šķiet, nekas pasaulē nav šausmīgāks par izjūtu pirms drošas nāves.

Viss tas atkrīt uz arēnas, jo vērsis tur iejoņo spāra un cīņas apdvests. Tādēļ viņš arī ievainojumiem nepievērš lielu vērību, bet arvien jūtas cīņai spējīgs un dusmās metas pretim saviem vajātājiem. Vērsis nezina, ka uz arēnas tas mirs un ka viņa nāve ir katras cīņas galā iznākums, bet tas notiek cīņas laikā, pie kam dzīvnieks aiziet no šīs zemes vieglāk nekā, ja tas dabā cīnītos ar kādu no saviem sāncenšiem vai tiktu nogalināts lopu kautuvē.

Tomēr augstāk attēlotām vēršu cīņām nav sevišķu nākotnes izredžu, jo pamazām lielākos centros sāk ieviesties kāds cits izpriecas veids. Cīņās iesaista jaunus vēršus, kurus arēnā nenobeidz, bet izmanto kā jautrības objektus. Ieraugot cilvēkus, vērši dodas uzbrukumā, bet cilvēki, pretspēlētāji, prot vēršus piemuļķot, attiecīgajā momentā izvairoties no trieciena un aizslēpjoties aiz kādas mucas. Tas tomēr saniknoto vērsi pārsteidz un lielā apjukumā viņš paceļ galvu, it kā jautājot, kur viņa pretnieks varēja izgaist, bet tad cilvēks bailīgi pabāž galvu pāri mucai un vērsis metas jaunā uzbrukumā. Šāda veida spēle turpinās ilgāku laiku, kamēr vien vēršim tā patīk. Kad tas paliek cīņai apatisks — to izdzen no arēnas un ielaiž svaigu dzīvnieku. Un jautrība turpinās.

Minētais spēļu veids sagādā skatītājiem daudz prieka; dažkārt aiz smiekliem rēc visa arēna.

izrādījās par lielisku līdzekli, lai boļševiku pārspēka masu noturētu ne vien inertā, bet pat dziļas bijības pilnā stāvoklī. Kāds lielinieku žurnāls gan vēlāk dūšīgi taisnojās, ka vainīgi bijuši purvi, bet vainīgs jau nu tomēr bija Helmanis.

Cīņu plānu izstrādāšanā Helmanis ir precīzs. Desants pāri Lubānas ezeram, kauja sniega vētrā vai gājiens staignājā — katrai iespējai pretī nostādīts reāls, faktam atbilstošs atrisinājums. Ne jau velti viņa militārās izglītības gaita sākta inženieru kaŗa skolā. Un ja nu arī pārsteidz kaŗā nenovēršamā nejaušība, tad prāta asā smaile vienmēr atrod izeju no strupceļa. Pavisam mazs ir Helmaņa pulciņš, kad netālu no uzbrukuma mērķa — Kristjenku sādžas — tas notveŗ kādu sarkano. „Cik jūsējo Kristjenkos?" bargi noprasa Helmanis. „Simts četrdesmit vīru," gūsteknis vaļsirdīgi atbild. Helmaņa puišu sejas pastiepjas garumā; daži jau sačukstas. Un ko nu liegties, arī Helmanis tur nav gaidījis ne tuvu tik lielus spēkus. Kritisko situāciju aptvēris, Helmanis uzbrēc gūsteknim: „Melo, sarkanādi, tur tikai četrdesmit vīru!" — „Taisni tā, četrdesmit vīru," gūsteknis pakalpīgi pievienojas. Prāti nomierinās, uzbrukums var sākties. Kaut arī gūsteknis pirmajā atbildē nav melojis, panākumi ir lieliski.

Ārēji askētisks, cīņu kāpinājuma brīžos virsleitnants un vēlāk kapteinis Helmanis tomēr nokļūst līdz tīri dekorātīviem efektiem, tā savdabīgi vainagodams brīža drāmatismu. Tā Ivdiņu ciemā, nemanot piekļuvis padomjarmiešu nometnei, Helmanis kopā ar savu dižkareivi Vitkovski paveŗ kādas mītnes durvis. Iekšā trumpo. Uz galda naudas guba. Par tās likteni bažīdamies, bankotājs jautā, vai kāds grib spēlēt uz visu summu. Atbilde nāk no durvju tumsas, no kurienes izlec Helmanis. Sarkasma pilnā balsī Helmanis paziņo padomjarmiešiem, ka banku šoreiz sitīšot viņš. Tā ir aina, kas Gogoļa Revidenta nobeiguma skatam liek pilnīgi nobālēt.

Taktika ļoti sirsnīgi ieteic izlietot cīņai vietējos līdzekļus — būvēt tiltus no mucām, aptīt zirgu kājas ar salmiem, lai tie nestigtu muklājā u. t. t. Taču cīņas reti notiek alus darītavas pagalmā, tāpat reti kad salmu vīšķis ir padarījis dūksti seklāku, un tāpēc arī taktiku autoriem Helmaņa enciklopēdiskās zināšanas var lieti noderēt. Atņemtā baterija viņam tūdaļ sniedz uguns atbalstu, zvejnieku laivas pārvēršas par kaujas floti un gūstekņi — tie Helmanim allaž veic visdažādākos darbus: nes, velk, stumj — pat kliedz urrā, lai iebaidītu lieliniekus un uzlabotu paša Helmaņa vīru garastāvokli. Gluži to pašu varētu teikt par maskošanās izdomu, kas Helmanim bija kā dzīļš, tā arī oriģināls. Uzģērbt padomjarmiešu mēteļi un iet savu kareivju labu gabalu priekšu vai arī ar visu vienību ierasties padomjarmiešu ieņemtā sādžā un saukties par mainu — tie ir tikai atsevišķi piemēri. Un atkal — košs otas triepiens kaujas ainai — kad gūstekņu kolonna soļo uz jauno mājvietu, tai jādzied, jo Helmanis tā grib. Tas veido viņa stilu.

Bet tiklīdz sasniegts štābs, kaujas ārējais dekorējums nozūd, cīniņa vietā stājas oficiāla dienesta persona. Rokrakstā, ko apskaustu pat diplomēts kalligrafs, Helmanis raksta savu kārtējo ziņojumu, vārdos tik skopu, ka pat skots to nevarētu pārspēt:

„Pulka komandierim. Ziņoju, ka naktī no 30. aprīļa uz 1. maiju pastiprinātā izlūku nodaļa manā vadībā, aizejot ienaidnieka līdz 15 verstis aizmugurē, atņēma pēdējam Vopuli sādžā bateriju — 2 lielgabalus ar šāviņiem pilnā kārtībā. Vēl atņemti zirgi, šautenes, telefona aparāti, patronu divriči un gūstekņi. Pretinieka mēģinājumi mūs aizturēt un apiet tika divas reizes atsisti. Mūsu zaudējumi: viens kritis un divi ievainoti kareivji."

Trīs pavirši ogles zīmējumi no Latvijas atbrīvošanas varoņu galerijas. Savdabīgi vaibsti, bet vienā punktā koncentrēts skats. Mūžīgie latviešu ceļa gājēji: pret pārspēku par Latviju.

MAZAS PIEZĪMES PAR LIELĀM LIETĀM

LATVIEŠU MĀKSLA UN MĀKSLINIEKI TRIMDĀ

Kad trimdā nonākušiem mums nebija vairs tikpat kā nekā no Latvijas neatkarības laika mākslas darbiem, tad sapratīsim, kāda cieņa un pateicība pienākas tiem latviešu māksliniekiem, kas, līdztekus skarbajai cīņai par savu kailo eksistenci, ar apbrīnojamu enerģiju un gribas spēku pievērsās arī mākslas jaunrades darbam, tā piešķirot mūsu sākotnēji pelēkai trimdas ikdienai skaistumu un cēlumu.

Viens no šādiem latviešu mākslas jaunradīšanas entuziastiem ir arī pazīstamais tēlnieks Miķelis Geistauts. Viņš studējis tēlniecību Latvijas Mākslas akadēmijā, ar saviem darbiem iekļaudamies tajā latviešu tēlniecības nozarojumā, kuŗa priekšteči bija Gustavs Šķilters, Teodors Zaļkalns un Burkhards Dzenis.

Kā tēlnieka Miķeļa Geistauta trimdas līdzgaitnieks un viņa talanta cienītājs, šajās mazajās piezīmēs gribu pakavēties tikai pie viena M. Geistauta darba — pie divu nezināmu kaŗavīru galvām, kas izcirstas koka bluķī.

No trimdas Vācijā nonācis trimdā ASV, un savā jaunajā mājas vietā atradis pamestu koka bluķi, M. Geistauts ne mirkli nešaubījies, ka šis bluķis jāizmanto kāda jauna tēla izciršanai. Tāpat viņš ne mirkli neesot šaubījies par to, ka pirmajam mākslas darbam šajā trimdas zemē vajadzētu izteikt visdziļāko cieņu latviešu kaŗavīram. Mākslinieks skaidri apzinājies un sapratis, ka tikai pateicoties latviešu leģionāru varonīgajām cīņām, tūkstoši un atkal tūkstoši latviešu varēja izkļūt brīvībā — uz Vakareiropas zemēm. Lūk, tamdēļ tēlniekam nebija ilgi jādomā par to, kādu tēlu veidot no šī nejauši atrastā koka bluka: tam vajadzēja rādīt kādu no varonīgajiem latviešu leģionāriem!

Grūtas bija latviešu strēlnieku un pārējo Latvijas atbrīvošanas kaŗa dalībnieku cīņas pirmā pasaules kaŗa laikā un tā nosleguma posmā, bet vēl grūtākas un smagākas bija latviešu leģionāru cīņas tā sauktajā Kurzemes cietoksnī, otrā pasaules kaŗā. Šo Kurzemes cietoksni un tā varonīgos cīnītājus apdzejojuši daudzi latviešu dzejnieki. Tagad tiem pievienojies arī tēlnieks Miķelis Geistauts, iemūžinādams koka bluķī divas nezināmu Kurzemes aizstāvju sejas. Divas no tām latviešu kaŗavīru sejām, kuŗi otrā pasaules kaŗā netika uzveikti kaujas laukā. Ar šīm svešās zemes koka bluķī cirstajām latviešu leģionāru galvām tēlnieks Miķelis Geistauts uzcēlis visskaistāko pieminekli pats sev, kā latviešu patriotam. Lai kādi laiki nāks un atkal aizies, lai kādi jauni mākslas virzieni atplauks un atkal izbālēs, — šis savam laikam veidotais mākslas darbs paliks un būs aizvien, vēstīdams nākamām paaudzēm par varonīgajiem latviešu leģionāriem un par latviešu tēlnieku un patriotu Miķeli Geistautu.

Skulptūru uzmanīgāk aplūkojot, skatītājam atklājas tā lielā uzupurēšanās un biedriskuma vide, kāda īsteni pazīstama un saprotama tikai tiem, kas paši kādreiz bijuši kaŗavīri un līdzīgās situācijās. Neizsakāmi lielu biedrisku uzupurēšanos un sāpju un ciešanu dziļumu pauž abas ievainoto kaŗavīru sejas!

Šis tēlnieka Miķeļa Geistauta darbs kā viens no pirmajiem būtu novietojams kādā trimdas latviešu muzejā vai galerijā, ja tāda mums kādreiz rastos. Pagaidām šim darbam pienāktos pelnīta goda vieta kādā no mūsu Daugavas Vanagu organizācija iegūtiem namiem, tā padarot šo cildeno mākslas darbu pieejamu plašākai trimdas latviešu saimei. Ar artistisku degsmi izcirstajos latviešu kaŗavīru sejas vaibstos, — kas lielākā vai mazākā mērā līdzinās daudziem Kurzemes cietokšņa varonīgajiem aizstāvjiem, saskatām to latviešu intelligento jaunekļu vaibstus, kas tik raksturīgi latviešu leģionāriem.

Apbalvots ar milzīgu enerģiju un darba mīlestību, Miķelis Geistauts līdztekus tā sauktajam „maizes darbam" arī trimdā paspējis izveidot daudzas statuetes, figūras, sīka un neliela apmēra figūrālas kompozīcijas, parādot dziļu un nopietnu attiecīgās temas izpratni. Viņš darinājis arī dažus filozofiska satura pārdomu tēlus, kā Zemes gars, Sokrats ar indes kausu, Dziesma u. c.

Tāpat viņš izveidojis arī vairāku latviešu mākslinieku un sabiedrisko darbinieku portretus.

Ar vienlīdz teicamām sekmēm M. Geistauts strādā kā marmorā un granītā, tā arī koka un metallā. Miķelis Geistauts nekad nav veltīgi izšķiedis savu laiku ar pakaļdzīšanos dažādām modernisma atbaidošajām galējībām, ar līdzīgiem no veco auto „kapiem" kā galveno izejvielu ... Viņu saista klasiskā māksla, kur forma un saturs harmoniski līdzsvarojas. Tēlnieka M. Geistauta ideālistisko noslieci pasvītro arī tas, ka viņš savā mākslā nav vairījies pat no reliģiskiem tematiem, kas ir diezgan reti sastopama parādība mūsu trimdas tēlniecības klāstā. Par šajās piezīmēs apcerētām divu latviešu leģionāru galvām visa latviešu kaŗavīru saime būs pateicīga šī darba autoram — tēlniekam Miķelim Geistautam.

Ed. Tūters.

MĀKSLAS CHRONIKA

Stratfordas festivāla lielajā jubilejas koncertā svētdien, 14. jūlijā, Lois Maršalas vietā Purcela operas Dido un Aeneas koncertversijā dziedās Adele Adisona no Savienotajām Valstīm. L. Maršala, ieilgušas kakla slimības dēļ bija spiesta atteikt šo uzstāšanos, toties cerības viņu dzirdēt 9. augustā, kad viņa ar Glenu Guldu un lautistu Hansu Kolundu sniegs Šenberga, Mālera un 16. gs. angļu Tudoru darbu programmu.

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS

1. sēj. ZVĒRU UN PUTNU PASAKAS, 480 lapp. $ 7.80
2. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, I daļa, 540 lapp. 7.80
3. sēj. ĪSTĀS PASAKAS, II daļa, 520 lapp. 7.80

Aplūkojiet šo izdevumu, tas ir visās grāmatnīcās.

LATVJU GRĀMATA

Kārlis Kurbads

KĀDS PAVASARIS

Jauns bija mēness,
Un jauni bijām mēs,
Augu nakti klausījāmies
Vēju stabulēs.

Augu nakti sadzirdējām
Pavasara kaislos čukstus,
Paši savus mulsos pukstus
Siltu šalkošanai cauri.

Jaunu dziesmu, jaunas jūtas
Mācīja mums nakts un vēji,
Kad tu, guļot manās rokās,
Laimes trīsās nodrebēji.

Un no straumes un no tērcēm
Liksmi lauzās pirmie pali.
Tavi kautri pirkstu gali
Viegli maniem plakstiem skārās.

Eduards Freimanis

KULTŪRAS KATALISTS

Iznācis Jaunās Gaitas 41. numurs

Parasti par katalistu sauc vielu, kas pastiprina kādu ķīmisku reakciju. Kultūras katalists ir drošinieks, kas nebaidās kaitināt ar jaunumiem. Drosme ierosina atsauksmes — prātīgas vai nejēdzīgas, labvēlīgas vai naidīgas. Atsauksmes rada berzēšanos un sadursmes: rodas augstspriegums, karstums — kultūras katls sāk vārīties. Tvaikiem atdziestot, rodas tīras vērtības: tīras domas, tīras atziņas, tīra māksla.

Jaunā Gaita pulcina nepazītu gara strāvojumu meklētājus, lai radošo spēku mijiedarbībā iegūtu jaunas vērtības. Vecais sasaistās ar jauno, mieru atdzīvina uguns, gudrība aug trauksmē. Slimīgos augļus nopurina kritikas vētras; aizkaltušās galotnes pārpotē jauni dārznieki, ko darboties dzen dzīvās pasaules gudrības. Tāpēc Jaunajai Gaitai nav šodien līdzinieka latviešu kultūrā ne šaipus, ne viņpus dzelzs aizkaram. Tāpēc arī Jaunā Gaita nav aizstājama. To var kritizēt, mācīt un pārmācīt; tai var uzbrukt sašutumā un dusmās, bet tā ir jākopj un jāaudzina.

Žurnāla 41. numurs ir izgājis tautā. Ja lasītāju atbalsts pieturēsies, šogad iznāks visi seši numuri kā plānots. Atbalsts nedrīkst atslābt, jo mūsu garam jāaug, jāapaugļojas un jābriest.

Ko sniedz Jaunās Gaitas pēdējais numurs? Tanī nav nekādu brīnumu, nekādas ļaužu mulsināšanas. Jaunas domas un meklējumi izauguši uz lolota, vērtīga mantojuma. Atjauta un joki mijas ar nopietnību un iedziļināšanos.

Kārlis Ābele juniors iejauc ugunī sēru, un liesmas ir sūras:

„Gadsimtenī sagrieztajā,
sajauktajā,
šaubu šaustā,
naida kostā,
neuzticības un vienaldzības
austā
sludina dīvaini apustuļi:
šķērstām sirdīm, šķeltām
acīm un draudoši skaisto
miroņu mušmiŗu
dūmaku indētām
smadzenēm..."

Tāpat arī Guntis Zariņš duŗ ar sarkasma staru: „— es domāju mēs visi piederam pasaulei, kuŗa kā tizls kroplis..." Un Zariņš turpina rakstīt par nožēlojamu dzīves ārinieku, kam patīk ugunsgrēki un kas jaudā smieties par auto negadījumā sašķaidītu cilvēku. Īsajā novelē katrs teikums ir šķautne, kas griež smadzenēs. Dzīves skaudrums tikpat spilgts kā O'Henrija darbos, bet Zariņa izteiksme ir asāka, karstāka, oriģinālāka.

Meklējot atelpu un izlīdzinājumu, lasītājs var pašūpoties Ainas Zemdegas rindās:

„Zināju —
atgriezīšos no meža puses
basām kājām, ko apvijušas
būs
sila puķes un sūna,
drānām visas vīles
viršu smaržas izmirkušas."

Tāda pati harmonija un miers plūst no Marutas Liepiņas apceres par mūsu čello virtuozu Ati Teichmani.

Šī numura lielāko daļu tomēr piepilda kritiski un analitiski darbi, kas problēmu tvērumā un izteiksmes precīzitātē stāv līdzās jebkurai Ceļa Zīmju apcerei; bet ar priekšnesuma savdabīgumu sasniegta jauna gaisotne, piemēram Abstraktās mākslas simpozijā.

Tikai daži žurnāla vaibsti parādīti šai Jaunās Gaitas skicējumā. Tīši nav pieminētas daudzas vērtības, lai lasītājs pats tās meklētu sev par prieku un gandarījumu.

Anšlava Egliša komēdijas Cilvēks grib spēlēt pirmizrāde Toronto bija izpārdota. Lugas atkārtojums 8. jūlijā Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē. Uzņēmumā autors ar režisoru A. Tipānu un tēlotājām M. Cukuri un S. Zaļumu.

Mākslinieka Ģ. Tiltiņa vinjete.

(53. turpinājums)

Kad amfiteātrī sēdošais tūkstošacainais galvu pakavs sakustējās un sāka izirt, viņš savas ļoti nopietnās pārdomas bija aizmirsis un piecēlās kājās, lai laikus ieraudzītu šurp nākošo Ragnu. Nu arī birztalā iedegās bērzu zaros iekārtas spuldzes, bet meta tik mēnesīgi trauslu gaismu, ka birztala drīzāk šķita aizplīvurota ar sudraba plīvuru nekā pienācīgi apgaismota, kur cilvēks kārtīgi varētu saskatīt otra cilvēka seju. Tāpēc Antiņš (par spīti savām tālu redzētājām acīm) raibajā cilvēku burzmā Ragnu saskatīja tikai tad, kad viņa jau bija tepat ar roku aizsniedzama.

Bet, varbūt, tas bija taisni labi, jo citādi Antiņš būtu arī ieraudzījis, ka Ragna tikai tagad izgrozīja laukā vidukli no Bārdiņa rokas apskāviena. „Klausies, pazudušas jēr, kur tu biji aizķēries? Es jau sāku domāt, ka būsi pielipis kādai citai — smaržīgām lauku puķītēm vainagotai priedainiešu daiļavai un man nu Jāņi jānolīgo vienai pašai."

„Kur nu — tādas domas! Es neesmu tāds cilvēks," protestēja šādu aizdomu apvainotais Antiņš. „Netiku vaļā no ilgi neredzēta drauga, viņš man gribēja izrādīt vai visu Priedaini."

„Paskaties, piena pudele tukša!" pēkšņi iesaucās Ūsiņš. „Tad nu gan Jērs, mums promesot, te ir uzdzīvojis."

„Slāpa, es biju izslāpis . . . "

Bet Antiņa godīgo atzīšanos apslāpēja pagalam negudri un nesaprotami smiekli.

Ragnai, kā varēja manīt, tie diezko nepatika, un tāpēc viņa vedināja Jēru, viņa elkonī roku ievērusi: „Redzi, tur — mežmalā, sāk liesmot ugunskurs. Iesim, steigsimies, lai tiekam tuvāk klāt, pavisam tuvu pie sarkanās Jāņu uguns, kas sprakšķēdama mētā dzirksteles kā karstas zvaigznes. Es gribu, lai kāda no tām šovakar iekristu manī karsta, karsta!"

„Tikai uzmanies, ka neapdedzini matus, tad tev būs jāvalkā parūka," savādu smieklu iesmējās Bārdiņš.

Bet Ragna viņam neatbildēja un vilka projām Antiņu, kur tumšo mežmalu krāsoja sarkanīgu ugunskurs. Tikpat sārtas kvēloja tam apkārt cilvēku sejas, gluži kā kādā bilžu grāmatā, kur visas krāsas dažkārt ir itin košas. Izsprāga spožas dzirksteles no krustos samestām pagalēm un jauno līgotāju acīm. Un laikam šīs acu dzirkstītes bija tās, kas līgo dziesmām te lika skanēt daudz savādāk nekā uz skatuves, kā viļņaini kaislīgam saucienam pēc noreibuma vasaras naktī.

Dziedāja arī Antiņš, biezajā līgotāju gredzenā Ragnai cieši blakus piespiests. Tik patīkami cieši, ka viņš tā būtu varējis stāvēt un dziedāt (ne nieka nebēdādams, vai meldiņš pareizs vai nepareizs) līdz pašam pasaules galam. Taču Ragnai jau pēc brīža iešāvās prātā, ka vajadzētu pārbaudīt, vai līgošana neskan vēl teiksmaināk, pa mežu klīstot un klausoties, kad paši dziedātāji nav saskatāmi, tikai sārtenās uguns atblāzmas koku galotnēs. „Bez tam, mums taču jāmeklē — papardes zieds," Ragna, no uguns sakarsusi, vēl teica.

„Nezinu gan, vai te to izdosies atrast. Šie meži tādi neizskatās, kur augtu papardes," lietišķi sacīja Antiņš.

Bet Ragnai tāda nopietnība šobrīd nebija prātā: „Par to tu nebēdā, Antiņ — čaklie priedainieši tās būs iestādījuši, lai viņu Priedainē nekā netrūktu no īstas Latvijas."

„Nu, tik traki viņi nebūs bijuši," iesaucās Jērs, uzjautrināts par Ragnas fantastisko iedomu. „Kaut arī — kas to var zināt — pēc tā, ko šovakar visu redzēju . . . "

„Tu beidzot sāksi ticēt, ka kādu papardīti tomēr atradīsim?"

„Stāsta jau, ka visādi brīnumi Jāņu naktī notiekot..."

„Tad nāc! Un nevelc kājas gar zemi, it kā tev būtu bailes . . . "

„Bailes? No kā?"

„Apmaldīties ar mani tumsā. Vai vispār ar kādu sievieti esi mežā bijis?"

„Kā nu ne," jestri atsaucās Antiņš. „Cik reižu Latvijā kopā ar māti neesmu gājis sēņot. Cēlāmies agri, agri, gaismiņai svīstot . . . "

„Ha, ha, ha!"

Un viņi iegāja mežā, Antiņam drusku brīnoties, kāpēc Ragnai tik jocīgi jāsmejas.

Tumšajās debesīs laiku pa laikam iespīdējās zibens zelta pātagas cirtieni, it kā neredzams braucējs tur brauktu ar melniem zirgiem. Bet negaiss laikam bija ļoti tālu, jo pērkona ducināšanu aiz līgotāju jautrajām balsīm neviens vēl nebija sadzirdējis un tālab svētku prieki turpinājās pilnā sparā: gan birztalā gar appudeļotajiem galdiņiem, kur ēdienu kalni kusin kusa, gan mežmalē pie ugunskura, gan bufetes nojumē ar cementa dejas klonu. Pa to jau bija sākuši grozīties pirmie dejotāju pāŗi, jo mūzikanti spēlēja skaisti un braši, likdami nojaust, ka arī viņi (kā jau tas kārtīgiem Jāņa bērniem pieklājas) ir labi paēduši un padzēruši.

Kad Antiņš ar Ragnu iznāca no meža, orķestris patlaban sāka kaucināt kādu no trakajām amerikāņu dejām. Par spīti tam, ka jutās vienreizēji laimīgs, Jērs jau gribēja sākt pukoties, ka tādi tirekļu danči nu gan nav Jāņiem piedienīgi, itin nemaz.

Bet Ragna, neprātīgā Ragna bija pavisam pretējās domās un rāva viņu pie rokas sev līdz: „Nāc, salaidīsim džiterbagu!"

„Ne mūžam!" iekliedzās Antiņš un turējās pretī kājām un rokām. „Es lai ietu un sāktu skaidrā prātā kratīties kā Afrikas mērkaķis latviešu Jāņu naktī? Tad man, nudien, vēderu turot, būtu jāsmejas — jāsmejas pašam par sevi."

„Vai tas tik ļauni?"

„Kas?"

„Kādreiz pasmieties pašam par sevi."

„Es neesmu tāds cilvēks . . ."

„Es zinu, tu neesi nekāds joku Pēteris, bet īsts Antiņš," pēkšņi tādā kā izsmējīgā balsī iesaucās Ragna un palaida vaļā Jēra roku, steigdamās tālāk viena pati. „Tur Bārdiņš stāv un skatās, kā citi dejo. Viņš neatteiksies mani izdancināt."

Kā viņa to varēja — pēc jaukajiem brīžiem mežā piepeši pamest viņu un skriet pie cita? Nē, tādа necilvēcīga untuma Antiņš nespēja saprast, pēc tam, kad bija jutušies tā, ka viens no otra nekad vairs nespētu atrauties. Vai pati Ragna nebija teikusi, cik jauki būtu, ja šāda Jāņu nakts nekad nebeigtos un viņi mūžīgi divi vien varētu palikt kopā, nošķirti no visas pasaules.

Un nu? Ko kājas nesa, joza projām pie bārdaiņa, lai izkratītos ķēmīgajā dancī! Galu galā, ja Ragna skaidri un gaiši būtu pateikusi, ka viņa arī bez šitādas tirināšanās šonakt nevar iztikt, būtu piespiedies, par spīti saviem principiem, lūkojis viņu izdžiterbagot pats . . . Aplam nesakarīgi mētāt uz visām pusēm rokas un kājas tak nebija nekāda lielā māksla.

Antiņš gaŗiem soļiem centās Ragnu panākt. Bet kā par nelaimi saskrējās krūtis ar dažiem Vācijas nometņu laika paziņām, kas bija jau krietni pacilātā dūšā. Tie viņu nogrāba pie svārku stērbelēm un lūdzami negribēja laist vaļā. Kad beidzot atkratījās no viņu spēcīgi apkampīgās draudzības un pieskrēja dejas grīdai, Ragna ar Bārdiņu jau dancoja pilnā sparā.

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanadā

Niagaras 10. draudzības un jaunatnes dienu diskusiju vadītāji, vērtētāji un referenti. Pirmajā rindā no kreisās: A. Ritums, I. Bērziņš un J. Kadilis. 2. rindā: J. Simanovskis, A. Neimers un G. Liepiņš. J. Liģera uzņ.

BĒRNU UN JAUNATNES SVĒTKI TĒRVETĒ

Labi organizētus un atzīstami vadītus bērnu un jaunatnes svētkus Montreālas latviešu skola bija sarīkojusi 29. jūlijā Sv. Pāvila draudzes lauku īpašumā Tērvetē, tur piedalījās ap 100 bērnu un jauniešu un tuvu pie simts vecākās paaudzes.

Svētkus atklāja skolas pārzinis K. Deksnis ar īsu ievadrunu un Latvijas himnu.

Programma bija iedalīta divās daļās: pirmajā — galvas lauzīšana un otrā — kāju lauzīšana. Zināšanas bija jārāda pie 7 stendiem: dziedāšanas, tautas dziesmu ,rokdarbu, Latvijas ģeografijas un latviešu valodas, zīmēšanas un vārdu izskaidrošanas. Stendus vadīja latviešu skolas audzinātāji un iecietīgi centās izzināt no katra svētku dalībnieka, ko īsti viņš zina. Kam aiz bailēm zināšanas bija piemirsušās, laipnie skolotāji smaidot palīdzēja atcerēties gan tautas dziesmu melodijas, gan vietu un pilsētu nosaukumus u. t. t.

Patika latviskā mūzika, kas gandrīz nepārtraukti tika raidīta starpbrīžos.

Sevišķu jautrību sagādāja mazajiem skrējiens ar olu karotē un skrējiens maisā, kur skrējienu ar olu izmēģināja arī tēvi, bet maisā lēca mātes, dažai sūdzoties, ka varētu būt maiss mazliet platāks.

Garas rindas stāvēja pie balonu šaušanas, bumbas mešanas mērķī un grozā un pie tāllēkšanas. Palīdzīgu roku latviešu skolai sniedza sporta kluba vadītājs I. Lukstiņš ar kluba biedriem un vīru koŗa Junda vadītājs L. Landovskis ar skaņu meistaru J. Tilgu un koŗa dalībniekiem.

Jāatzīmē dažu stendu vadītāju vērojumi, ka labas zināšanas uzrādīja latviešu skolas skolēni un arī daži bērni no ārpuses. Bija ž ē l vērot bērnus, kas jutās nelaimīgi redzot, ka citi viņu vecumā mātes valodu prot nevainojami. Vai te nu būtu vainojams bērns? — Laikam gan tikai „tālredzīgie" vecāki.

Patīkamu atvēsinājumu un veldzi sniedz Sarkanās upes ūdens, kurā svētku dalībnieki metās izkarsuši un noguruši.

Ap plkst. 7 sākās latviešu jaunatnes deju trupas Ačkups priekšnesumi, kuros 4 tautu meitas un 4 tautu dēli nacionālos tērpos uzveda Ačkupu, Tautas kadriļu, Sudmaliņas, Krusta deju un daudz citas, par kurām viņi izpelnījās mazo un lielo siltus aplausus. Bija patīkami vērot un apzināties, ka daļa mūsu jaunās paaudzes nenogurstoši un ticīgi cīnās par tautas tradiciju saglabāšanu un piekopšanu.

Vakarā pie kopīgā ugunskura pulcējās dziesmās un deklamācijās bērnu un jaunatnes svētku dalībnieki, stiprinoties ticībā ar šīs dienas panākumiem un smeļoties spēkus rītdienai, raugoties mazajos svētku dalībniekos, kas aug, runājot mātes valodu, dziedot mūsu tautas dziesmas un zinot, kur ir un kas ir Latvija.

Cerēsim, ka nākošajā gadā bērnu un jaunatnes svētkus atbalstīs arī Montreālas latviešu laicīgās un garīgās organizācijas, tos pārvēršot reizē arī par latviešu tautas svētkiem, vienreizējiem un iespaidīgiem.

Sk.

JĀNIS LŪSIS GULDĪTS ZEMES KLĒPĪ

Pag. sestdien pēc grūtas slimības no šīs zemes gaitām šķīrās Jānis Lūsis. Aizgājējs smagi slimoja ar nieru vēzi un mira 53 gadu vecumā. Jāņa Lūša dzimtas sēta ir Valmieras apriņķa Pāles pagastā, kur viņš vēlāk kļūst Griežu māju saimnieks. Rosīgi darbojas aizsargu organizācijā, bet kaŗa laikā cīnās leģionāru rindās. Kaŗa beigu posmā cīnās Kurzemē, kur smagi savainots. Dažus mēnešus pirms cietokšņa krišanas viņu pārved uz Vāciju. Pārdzīvo arī gūsta dienas Cedelghemā. Pēc atbrīvošanas no gūsta dzīvo Memingenas bēgļu nometnē, bet vēlāk dodas uz Beļģiju, kur strādā raktuvēs. 1952. gadā ieceļo Kanadā. Bija iegādājies ģimenes māju Toronto un strādāja būvju darbos.

Uz pēdējo dusas vietu latviešu Jorkas kapos nelaiķi izvadīja 3. jūlijā no Tompson sēru nama. Izvadīšanas svētbrīdi vadīja māc. A. Čops.

Iepriekšējā vakarā sēru namā notika aizlūgums māc. A. Čopa vadībā. Pie nelaiķa šķirsta stāvēja bij. cīņu biedru Kurzemes cietokšņa aizstāvju goda sardze. Šķirstu rotāja Latvijas karogs un kaŗavīra kaujas lauku cepure. Kapsētā aizgājējam Kurzemes cietokšņa cīnītāju pēdējās ardievas sacīja O. Kļavenieks un bij. cīņu biedri V. Krugers un V. Saksons pie nelaiķa kapa nolika krāšņas ziedu veltes ar Latvijas krāsām. Izvadīšanā piedalījās kupls skaits aizgājēja piederīgo, draugu un cīņu biedru.

Pēc aizgājēja dziļās sērās skumst dzīvesbiedre, brālis ar ģimeni Okvillē, māsa ar ģimeni ASV un tuvi piederīgie dzimtenē.

O. K.

TEICAMI IZDEVIES JAUNATNES SARĪKOJUMS NIAGARĀ

Desmito draudzības un jaunatnes dienu sarīkojuma programmu kuplināja iecienītais vīru dubultkvartets Kalvis no Toronto J. Dzeguzes vadībā, iepriecinot klausītājus ar 10 dziesmām; ansamblim nācās dot piedevas.

Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē vēlāk pulcējās vairāk kā 300 deju cienītāji Draudzības dienu ballē. Darbojās arī daiļamatniecības stends A. Pļavinskas un Z. Sisenes vadībā, un A. Ķivlenieka rotas lietu novietne. Bija bagātīga loterija, kurā galvenos laimestus ieguva K. Attars, J. Reinis, J. Zemzars, E. Grīnbergs, R. Kalupnieks, A. Ķivlenieks, P. Rasiņš, Sk. Pavasars, D. Eižāns, A. Ūdre, N. Purena, I. Bošs u. c.

Draudzības dienu sarīkojumu noslēgumā 30. jūnijā (Garden City Beach) Sv. Katarīnēs svētkos pulcējās ap 300 dalībnieku.

Svētku programmu ievadīja Draudzības kausu izcīņas spēles volejbolā sieviešu un vīriešu komandām. Sacensības vadīja Latviešu sporta apvienības Kanadā pr-ža vietn. E. Skujiņš. Finālā sacentās TLSK un Hamiltonas Spartas vīriešu un sieviešu sportisti. Uzvarētāju godā tika Spartas vienības. Spēlētājus apsveica rīcības komit. pr-dis P. Treijers, pasniedzot vīriešu komandai (kapt. I. Leja) O'Keefe alus sabiedrības dāvāto ceļojošo kausu. O'Keefe ceļojošo kausu, kā arī daiļamatnieka H. Lapiņa dāvāto ceļojošo balvu saņēma arī sieviešu komanda (kapt. D. Žulpa).

Jautrās sacensības jaunajai un vecākai paaudzei vadīja I. Ķipis.

Ugunskura priekšnesumu raibo programmu atjautīgi un ar humoru vadīja DV teātra aktieris Edgars Ābele. Lielu piekrišanu izpelnījās arī dialogi; programmā ar dziesmām un melodeklamācijām piedalījās Mirjama Bērziņa, Rūdolfs un Inta Purvi, Aivara Staško akordeona mūzikas pavadījumā. Klausītāji apm. 1 stundu garās programmas izpildītājus sumināja bagātīgiem aplausiem. Ugunskura programmu beidzot, rīcības komit. pr-dis P. Treiers paziņoja, ka nākošās Draudzības dienas paredzētas 1964. g. 25. jūlijā, tāpat kā līdz šim, Niagarā. Sumināšumus saņēma rīcības komiteju darbinieki J. Celms, K. Sisenis, P. Treiers, A. Šteinbachs, J. Liģeris, R. Koļesņikovs un J. Viķelis, kas darbojušies visu 10 gadu Draudzības dienu rīcības komitejās.

Rikotāji lēš Draudzības dienu apmeklētāju kopskaitu uz 700.

O. K.

Elmārs Šķobe teica Niagarā svētku runu.

TORONTO

● Dainas koris cītīgi gatavojas Klīvlendas dziesmu svētkiem. Bez tam koris sagatavo jaunu programmu savam decembŗa mēnesī paredzētam koŗa koncertam Toronto. Tanī Dainas koris dziedās J. Norviļa tautas dziesmu jaundarbu Nedēļa senatnē, komponētu jauktam korim. Šinī kompozicijā katrai nedēļas dienai būs savs teksts un 1—2 melodijas. Dažas no tām līdz šim nekad vai tikai ļoti reti dzirdētas tautas dziesmu melodijas.

● Toronto katoļu draudzes lauku īpašumā Mežciemā izbūves darbi vēl arvien turpinās. Katra palīdzīga roka nedēļas nogalē ir ļoti gaidīta, jo darbu ir daudz un nodomu vēl vairāk.

Nometnē jau pabeigtas vai būvē 7 vasarnīcas. Vairākas ģimenes jau pavada atvaļinājumu šinī nometnē. Sagatavotas vietas telšu celšanai, bet atsevišķos gadījumos var pārnakšņot arī paviljonā.

● Negadījumu darbā piedzīvojis Arturs Upītis, kuŗš ievietots East General slimnīcā. Viņam uzlijušas skābes un nodarījušas miesas bojājumus. Izdarītā operācija izdevusies teicami. Slimnieks cer tuvākā laikā slimnīcu atstāt. A. Upītis strādā Toronto Bricks firmā.

● Saulaines bērnu nometni atklās svētdien, 7. jūlijā, plkst. 2-os ar māc. A. Lūša vadītu dievkalpojumu.

Bērnu nometnei šogad pieteikts vairāk kā citus gadus. Mazie nometņotāji nāks no Montreālas, Detroitas, Baltimoras, Vašingtonas u. c.

Nometņotāju veselības pārbaudi izdarīja Dr. A. Freibergs, un šo pārbaudi sekmīgi izturēja visi pieteiktie bērni.

Kā bērniem, tā mazbērniem vēl ir vietas nometnē. Pieteikties pie A. Buka, tālr. RO 9-8923. Mazbērnu audzinātāja nometnē būs M. Krūmāja.

● Sidrabenē bērnu nometni atklās svētdien, 7. jūlijā, plkst. 4 ar māc. A. Čopa vadītu svētbrīdi.

Nometnē jūlija mēnesī vairs brīvu vietu nav.

KO VASARĀ LASĪSIM?

Vārdam **lasīt** ir vairākas nozīmes. Var **lasīt** sēnes, ogas un vārpas. Var ļaudis **lasīties** kopā. Cilvēks var atrasties **izlasītā** (izmeklētā) sabiedrībā. Var **lasīt** arī grāmatu. Pēdīgā nozīme laikam būs vispazīstamākā. Par to arī kādu vārdu gribētu tagad sacīt, kaut vasarā varbūt piemērotāka liktos runa par sēņu un ogu lasīšanu. Jā, tā tiešām ir skaista un laba lieta. Un es ceru, ka to darīsim, kur vien varēsim, bez skubināšanas.

Bet vai tā ar grāmatu lasīšanu? Daudziem liekas, ka vasarā tām jādus plauktos. Tad saulei, vējam, ūdenim jāļauj vaļa. Arī tas tiesa. Bet vienā laidā nevarēsim ne sauļoties, ne peldēties, ne matus vējā plivināt, skrienot un rotaļājoties. Un tad ir labi, ja ēnā atpūšoties vai lietus laikā sēdot zem jumta, roka var pastiepties pretī klusam un uzticamam draugam — grāmatai. Šis draugs ir arī brīnumdaris. Viņš var aizvest visādās vietās un zemēs, kaut pats tu nepakusties. Un vai vasara nav arī ekskursiju un ceļojumu laiks!? Ja ziemā teicam, ka mūsu bērniem dažkārt nav laika latviešu grāmatu lasīšanai, tad nu tā būs diezgan. Tāpēc par jauno paaudzi vajadzētu šai ziņā vecākiem domāt visvairāk. Paldies Dievam, latviešu grāmatu netrūkst! Tās ir atrodamas arī svētdienas skolu un draudžu bibliotēkās.

Un pavisam svaigu un interesantu lasāmvielu dod mums arī jaunatnes mēnešraksti: pamatskolas vecuma bērniem Mazputniņš, vidusskolas vecuma jauniešiem Mēs. Mazputniņam jau ir iznākuši 54 numuri, un tajos redakcija ir apliecinājusi labu bērnu pasaules izpratni. Žurnāla saturs ir ļoti bagāts: pasakas, stāstiņi, dzejoļi, mīklas, uzdevumi, dažādas rotaļas un bērnu pašu darbi un zīmējumi. Illustrāciju katrā numurā tik daudz, ka var pilnīgi sacensties ar labākajiem izdevumiem cittautu valodās. Interesantas arī populārzinātnisko rakstu serijas: To es vēl nezināju, Neskaitāmas reizes briesmās u. c. Tāpat nodaļa: Krāsim pastmarkas. Bērni ,kas Mazputniņu jau lasa, ir to iemīlējuši un gaida ar nepacietību.

Īsāks mūžs vēl ir žurnālam Mēs, kam nupat iznācis 7. numurs. Tajā jaunieši paši atzīst latviešu valodas vajadzību un nozīmi, izsakot savas domas gaŗa aptaujā. Populārā veidā žurnāls tad nu arī cenšas sniegt dažus uzdevumus tieši latviešu valodas mācībā. Bet netrūkst arī literārās daļas, kas jāieskata par katra šāda žurnāla mugurkaulu. Interesanta nodaļa „Ciemošanās Eiropas valstu galvaspilsētās, kur šoreiz vērība pievērsta Rīgai.

Plaša informācija par jaunatnes darbu brīvajā pasaulē. Raksti par jubilāriem: prof. J. Vītolu, P. Ērmani, M. Zīvertu un F. Cielēnu Klīvlendas dziesmu svētku gaidās ievietota apcere apcere par Dziesmu svētkiem. Ir jūtams, ka redakcija cenšas izsekot dzīves aktuālitātēm, un tās var tikai celt interesi par žurnālu. Šai izdevumā illustrātīvais materiāls parādās foto uzņēmumu veidā, kamēr Mazputniņam galvenokārt ir mākslinieku darināti zīmējumi.

Liekas, ka žurnāls Mēs vēl nav ieguvis tik lielu lasītāju atsaucību kā Mazputniņš. Bet jāvēlas, lai tas notiktu, jo vecākai jauniešu grupai aktuāla lasāmviela ir tikpat nepieciešama kā bērniem. Jaunatnes apgāds Ceļinieks un redakcijas locekļi ieliek daudz nesamaksātu pūļu, pašaizliedzības un ideālisma abu žurnālu izdošanā, būsim tad nu atsaucīgi arī lasīšanā. Šīs lasīšanas svētība un augļi parādīsies pie mūsu bērniem.

„Mazputniņš" pasūtināms: 254 Bain Ave., Toronto 6, Ontario, Canada; „Mēs": 2308 Drummond Rd., Niagara Falls, Ont., Canada.

Nikolajs Kalniņš

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169, 118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798. Montreal, P. Q. 5210 VICTORIA AVE., APT. [illegible]

ALEKSANDRA KANBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC. TORONTO. PL. 9-0268

ANDREJSONS
APDROŠINĀ
HI 7-4323

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E. TORONTO, TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

JĀŅA JAUNSUDRABIŅA BALVAS FONDAM

laikā no 1. maija līdz 1. jūlijam ziedojuši: E. Irbe $ 2,-, V. R. Vītols $ 2,-, A. Kalniņš $ 2,-, H. Kalniņš $3,-, M. Silis $2,-, J. Jurjāns $ 2,-, J. Ezergailis $ 5,-, B. Sniedze $ 3,- un Bērziņš $ 2,00.

Kopā $ 191,18.

Pavisam kopā ar iepriekšējām jau publicētām iemaksām 1483,95 dol.

Tiek lūgts turpmākās iemaksas sūtīt Jaunās Gaitas redakcijai, 22 Cannon St., W., Hamilton, Ont., Canada. Čeki izrakstāmi uz „Jāņa Jaunsudrabiņa balvas fonda vārda.

MOONLITE VILLA
PIE BALSAMA EZERA
ROSEDALE, Ont., Canada ,
95 jūdzes no Toronto.
Tel. Burnt River 16, Ring 31.
Izīrējamas istabas vasarniekiem.
UZ VĒLĒŠANOS AR UZTURU.
Lieliska makšķerēšana.
Tuvāka informācija BE 9-3767 vakaros.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. jūlijā, pl. 7,30 — Anšlava Eglīša viesizrāde „Cilvēks grib spēlēt" Royal Ont. mūzeja telpās.

20. jūlijā Saulainē — Londonas teātŗa izrāde.

4. augustā Saulainē — Bērnu svētki.

21. septembrī — plkst. 7,30 vak., DVT Kanadā izrādīs T. Zeltiņa Vīna raugs Karaliskā Ontario mūzeja zālē.

28. septembrī — Unitarian baznīcas auditorijā, St. Clair Ave. W., Ksenijas Brantes koncerts.

28. septembrī — Latviešu strēlnieku biedrības biedru vakars ar Dr. A. Freiberga priekšlasījumu DV namā.

10. oktobrī — First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.

12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.

19. oktobrī — Jaunās Gaitas ceturtais kokteilis Sv. Andreja baznīcas zālē.

25. oktobrī — inženieŗu un techniķu balle Park Plaza Hotelī, Empress zālē.

26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.

2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.

9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.

14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karina Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.

30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.

SV. KATARĪNES

14. septembrī — Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku klubā balle Atlanta kluba telpās.

HAMILTONA

28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.

5. oktobrī — HLB gada svētki.

19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.

16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

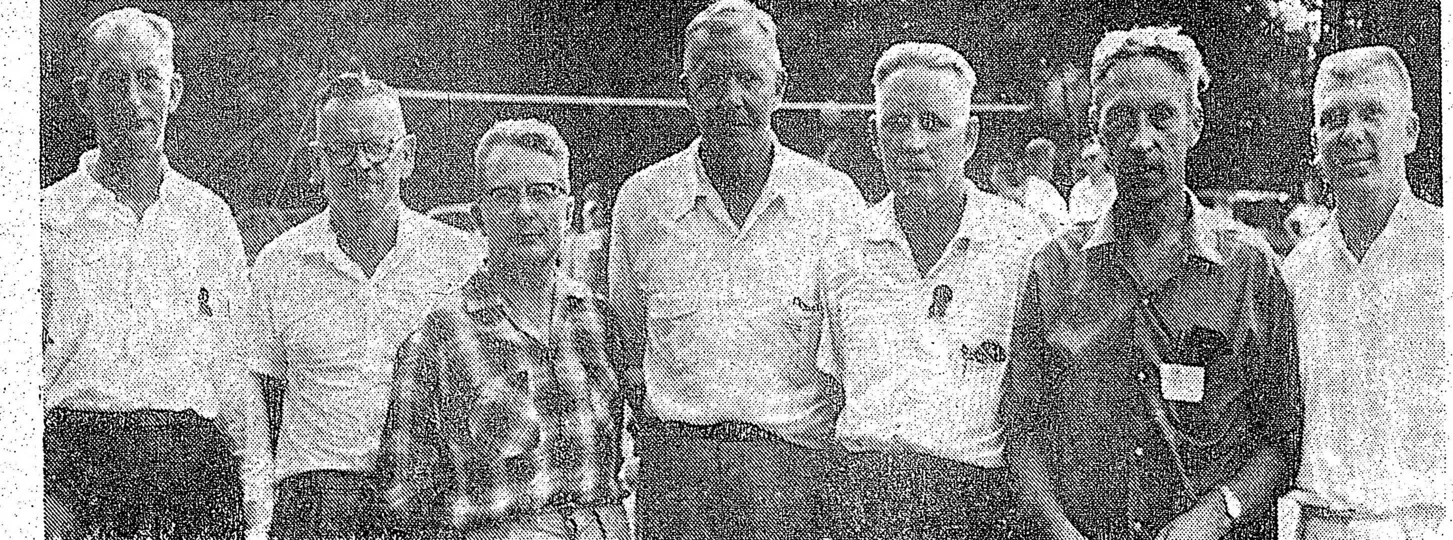

10. draudzības un jaunatnes dienās raženu darba jubileju, piedaloties visās rīcības komitejās, un pildot pēc kārtas arī rīcības kom. pr-sēža amatus, varēja atzīmēt uzņēmumā no labās: J. Ligers, R. Kolesnikovs, P. Treiers (pirmo svētku organizētājs un ierosinātājs). K. Sisenis, A. Šteinbachs, J. Viķelis un J. Celms.

Dzīve Savienotās Valstīs

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal P. Q
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KANBERGA
PRAKSTU DARBU BIROJS
65 [illegible] Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0260

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātās māju hipotēkās. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās — 27 BLOOR ST., E. TORONTO, TEL. 924-2775, no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

JĀŅA JAUNSUDRABIŅA BALVAS FONDAM

laikā no 1. maija līdz 1. jūlijam ziedojuši: E. Irbe $ 2,-, V. R. Vītols $ 2,-, A. Kalniņš $ 2,-, H. Kalniņš $3,-, M. Silis $2,-, J. Jurjāns $ 2,-, J. Ezergailis $ 5,-, B. Sniedze $ 3,- un Bērziņš $ 2,00. Kopā $ 191,18.

Pavisam kopā ar iepriekšējām jau publicētām iemaksām 1483,95 dol.

Tiek lūgts turpmākās iemaksas sūtīt Jaunās Gaitas redakcijai, 22 Cannon St., W., Hamilton, Ont., Canada. Čeki izrakstāmi uz „Jāņa Jaunsudrabiņa balvas fonda vārdā.

...jumu kalendārs

26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.

2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.

9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.

14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karina Gutbergs (divas klavieres) T. L. Koncertapvienības koncerts.

16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.

30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.

SV. KATARINES

14. septembrī — Sv. Katarines Mednieku un makšķernieku klubā balle Atlanta kluba telpās.

HAMILTONA

28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.

5. oktobrī — HLB gada svētki.

19. oktobrī — Hamiltonas DV sarīkojums.

16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

DR. NIKOLAJS VĪKSNIŅŠ GAVIĻNIEKS

Rosīgajam latviešu kultūras darbiniekam Dr. Nikolajam Vīksniņam tuvojas 70 gadu, negribas nemaz ticēt . . .

Vai tad tiešām tik tālu jau diena, kad gaviļnieks pirmoreiz sauli ieraudzījis — 1863. gada 13. jūlijā? Jā, tiešām: septiņdesmit gadu!

Tur,kur vecum vecais Lubānas lielceļš,no klāniem nākdams,izlaužas cauri Vidzemes vidienes kalnu kalniem un, Rīgai tuvodamies, saver kā pērles sidraba dzīparā vienu nolaidenuma ciemu pēc otra, tur meklējama Dr. Nikolaja Vīksniņa dzimšanas vieta. Tur, Nītaurei tieši dienvidos, agrāk atradās Kalnplaukas, gaviļnieka tēva mājas . . .

Kaut gan vecāku ģimene nav bijusi mazā: pieci dēli un divas meitas, un tamlīdz arī rocība nekāda lielā, vēlēšanās dot saviem bērniem izglītību tomēr bijusi tik liela, ka jau 8 gadu vecumā aizvests Nītaures pagasta skolā.

Savu pirmo skolotāju, Jāni Brenšmitu, Kuldīgas skolotāju semināra absolventu, gaviļnieks atzīst par lielisku paidagogu, kas tik ļoti pratis ieinteresēt skolas darbā, ka pēc stundām pirmā lieta bijusi nevis maizes lāde, bet grāmata.

N. Vīksniņa dzīvē par noteicēju kļūst skolotāja Jāņa Brenšmita ieteikums sūtīt viņu nevis draudzes skolā, bet gan nodot Rīgas pareizticīgo skolā, lai tad varētu iekļūt Rīgas garīgajā seminārā. Rīgas pareizticīgo skolā N. Vīksniņš mācījies, sākot ar 1905. gadu līdz 1909. gadam, bet seminārā — no 1909. līdz 1913. gadam.

Nonācis ceturtajā klasē, N. Vīksniņš sava pirmā skolotāja ietekmē nosprausto izglītības un ar to saistīto sava mūža turpmāko ceļa iezīmējumu pēkšņi lauž un noliec citā virzienā, izstādamies no semināra un gatavodamies iestāju pārbaudījumiem Pēterpils vēstures un filoloģijas institūtā.

Pēterpils vēstures un filoloģijas institūtu N. Vīksniņš beidzis 1917. gadā, iegūstot vēstures un filoloģijas kandidāta gradu.

Pēc Krievijas sabrukuma atgriezies Latvijā, N. Vīksniņš 1920. gadā uzsāk strādāt par skolotāju Rīgas pilsētas I ģimnazijā un N. Draudziņas sieviešu ģimnazijā. Vēlākos gados viņš darbojas arī Rīgas pilsētas II, III un IV ģimnazijās, Viļa Olāva komercskolā un, sākot ar 1940. gada 5. maiju, ievēlēts par krievu valodas lektoru Latvijas universitātes tieslietu un tautsaimniecības fakultātē.

Baigajā gadā, kaut arī ienācējiem bija krievu valodas lektori ļoti vajadzīgi, N. Vīksniņam darboties par mācībspēku universitātē nebija atļauts. Vienīgi pagaidām viņam bijis atvēlēts būt par skolotāju Rīgas pilsētas III ģimnazijā.

Lektora darbu universitātē N. Vīksniņš atjaunoja tikai 1941. gada rudenī un turpināja līdz pat 1944. gada septembrim.

Strādājot par skolotāju, N. Vīksniņš turpinājis savu izglītības loku paplašināt, studēdams divās Vācijas universitātēs: 1927. - 1929. g. Minchenes universitātē, bet no 1929. gada līdz 1931. gadam Berlīnes universitātē. Par disertāciju: „Apgaismotāji un agrārais jautājums Vidzemē" Berlīnes universitātē Vīksniņam piešķirts doktora grads.

Ārpus skolas darba Dr. N. Vīksniņš ļoti rosīgi darbojies arī sabiedriskā laukā un publicistikā, sniegdams daudz rakstu laikrakstos un sarakstīdams vairākas skolas grāmatas.

No sabiedriskajiem panākumiem īpašu ievērību pelna Dr. Vīksniņa 1932. gada 19. februārī nodibinātā Vēstures skolotāju biedrība. Līdztekus kārtējiem referātiem katru mēnesi, Vēstures skolotāju biedrībā rosīgi darbojās arī ekskursiju sekcija, sarīkojumu komisija un redakcijas kolleģija. Dr. N. Vīksniņš piedalījies arī Krišjāņa Barona tautas augstskolas organizēšanā un vadījis tanī vēstures un literātūras nozares.

Kad kļūst redzams, ka Latvijas nonākšana no jauna Padomju Savienības okupācijā nenovēršama, Dr. N. Vīksniņš kopā ar ģimeni — dzīvesbiedri Helenu, meitu un diviem dēliem — dodas trimdā. Par raibu raibo nometņu dzīvi norāda jau tas vien, ka Vīksniņu ģimenei sešu gadu laikā nācies dzīvot 13 dažādās nometnēs. — Palikdams uzticīgs saviem skolotāja pienākumiem, Dr. N. Vīksniņš nemitīgi turpina strādāt jaunās latviešu paaudzes izglītības un audzināšanas laukā arī šajā smagajā nometņu laikā posmā. Jau pirmajā nometnē — Hafkrūgā— teltīs dzīvojot, izdodas noorganizēt latviešu ģimnaziju, un Dr. N. Vīksniņš uzņemas šīs mācības iestādes direktora pienākumus.

Vēlāk viņš strādā par inspektoru Neištates ģimnazijā, tad par direktoru Zengvardenas ģimnazijā un par skolotāju Augustdorfas ģimnazijā.

Kad nodibinās Baltijas Universitāte Hamburgā un vēlāk Pinebergā, Dr. N. Vīksniņš šai augstākajā mācības iestādē laikā no 1946. gada līdz 1948. gadam mācīja krievu valodu, Francijas vēsturi un Baltijas valstu saimniecisko vēsturi.

1950. gada 12. decembrī Vīksniņu ģimene izceļo uz Jauno pasauli un par savu dzīves vietu izraugās Filadelfiju. Te Dr. Vīksniņš nostrādā 5 gadus pie sv. Jāņa draudzes izveidotajā latviešu skoliņā.

Toties jo svarīgs izvēršas sabiedriski - kultūrālais darbs, kas palicis gandrīz par vienīgo savas latviskās kultūras saglabāšanas un jaunrades uzturētāju līdzekli. Dr. N. Vīksniņš redzams darbojamies par Filadelfijas Brīvo latvju biedrības sabiedriski - kultūrālās dzīves vadītāju veselus 5 gadus, par radio raidījumu „Latviešu balss Filadelfijā" atbildīgo vadītāju — 2 gadus, beidzot par šejienes latviešu nacionālo organizāciju un draudžu Sadarbības centra priekšsēdi līdz pat šim brīdim. Ārpus šī sabiedriski - kultūrālās darbības loka Dr. N. Vīksniņš atbalstījis arī Latviešu Kultūras semināra darbību kā vienīgais līdz šim izlaizdams neklātienes lekciju ciklus Latvijas vēsturē.

Akadēmiskā sadzīvē Dr. N. Vīksniņš līdz ar dēlu Juri iekļāvušies korporācijas „Fraternitas Metropolitana" saimē, bet meita Marūta korporācijā Gundega.

Tāda ir gaviļnieka Dr. Nikolaja Vīksniņa līdz šim nodzīvotās dzīves ainava, raugoties atpakaļ no ceļa zīmes ar ierakstu: septiņdesmit.

Lai ceļā ataust daudz gaišu dienu, daudz saules mirkļu un lai nepietrūkst ne spēka, ne drosmes uzņemties pienākumus vadīt un izturīt smago un pateicīgo no kultūras rijas kulšanu trimdas piedarbā!

Kolleģa

TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS

Tautas dejas nav tik daudz pētītas kā tautas dziesmas. Pirms Pirmā pasaules kara mums nebija tautas deju dejotāju vienību, tās radās tikai Latvijas laikā un turpina darboties trimdā. Ir grūti atbildēt, kad radusies mūsu tautas deja? Pa daļai tā nāk no aizvēsturiskiem laikiem un tomēr būs arī sveši elementi. Mūsu deju mūzika rakstīta 2/4 ritmā, un dejojot tiek lilti polkas un tecinu soļi.

Viens no lielākiem ASV dziesmu svētku blakus sarīkojumiem būs tautas deju lieluzvedums, kas notiks 31. augustā, plkst. 8 vakarā, Arēnā. Deju sarīkojumu vietā viegli sasniedzama no centra ar 6. autobusu. Iespējams, ka rīcības komiteja noorganizēs speciālu autosatiksmi ar tālākām sarīkojumu vietām. Uzveduma programmā paredzētas 10 tautas dejas: Ačkups, Jautra vija, Tītaviņas, Sīkais dancis, Tautas kadriļa, Pērkoņdeja, Vāveru polka, Zvaigznīte, Sešdancis un Sudmaliņas. Uzvedumā piedalīsies 22 tautas deju vienības no ASV un Kanadas ar 300 dejotājiem. Starp ansambļiem notiks dejotāju vienību sacensības, kurām izraudzīti daži: Krustdancis un Kamoliņš. Sacensības izvērtēs sevišķa žūrija komisija un labākās dejotāju grupas godalgos.

Deju ansambļu rajona kopmēģinājums 20. jūlijā Čikāgā, LB namā; to vadīs V. Dzelme. Ieradīsies dejotāju vienības no Kalamazū, Grand - Rapidiem, Klīvlendas, Indianapoles, Mineapoles un citām pilsētām. Uzvedumā spēlēs Slauciāja pūtēju orķestris no Kanadas un akordeonu ansambļi.

JAUNIE VANADZĒNI NOMETŅO

DV apv. Ziemeļkalifornijā vanadzēnu un jaunatnes nometne darbojās Los Altos kalnos (pie Sanfrancisko).

Nometni atklājot, DV apv. priekšnieks T. Silis aicināja vanadzēnus mācīties labi latviešu valodu un krāt citas zināšanas par savu tēvu tēvu zemi Latviju, lai saprastu tās likteni, to iemīlētu un novestu galā tēvu iesākto cīņu par tās brīvību. Tālu pāri augstajiem Kalifornijas kalniem aizskanēja visu kopīgi dziedātā Latvijas valsts himna — Dievs svētī Latviju.

Garīgo svētbrīdi vadīja mācītājs G. Kness - Kneizinskis. Pēc tam V. Pastenieka, E. Elstiņa un D. Lejnieces vadībā nodarbības noritēja pēc vecuma grupām. Par mūziku vanadzēnu vingrojumiem gādāja I. Cebers. Medicinisko aprūpi kārtoja žēlsirdīgā māsa G. Kolbe, bet par uzturu, atspirdzinājumiem rūpējās vanadzes.

Vakara ugunskuru ievadīja ar lāčplēšu dziesmu Se kopā mēs biedri. Sekoja vanadzēnu un jaunatnes atjautīgie priekšnesumi un dziesmas. Vanadzēni ugunskura vakaram bija izvēlējušies saukli: Nometnē mums dzīve laba, augsti kalni, skaista daba, pašiem padziedam, mājās braukt negribam.

Ugunskura priekšnesumiem uzņemtās filmas izrādē, kurā vanadzēni sevi redzēja iepriekšējo gadu nometņu dzīvē un sacensībās. Pēc tam vēl atlika laiks arī deju priekam, līdz atskanēja nometnes vadītāja aicinājums: Vakara jundai stāties!

Vakara junda noritēja pēc Latvijas armijas tradicijām ar dalībnieku ierindas pārbaudi, Latvijas valsts himnas un Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils nodziedāšanu.

Otrā rītā agri vecāko grupu dalībnieki devās sirojumā pa kalnu tekām, lai laikus būtu atpakaļ uz nodarbībām. Pēc tam uz jautājumu: vai nav žēl kavētā miega un nebaida „poizenoka kodieni"? skanēja atbilde: tas viss sīkums pret vareniem skatiem un atbalsīgiem saucieniem kalnos.

Noslēgumā par aizvadītā mācības gada sekmēm latviešu skolās un aktīvitātēm nometnē vanadzēni saņēma atzinības balvas. Vairākums izpelnījās Mazputniņa un jaunatnes žurnāla Mēs gada abonementus un latviešu grāmatas.

Z.

O. KROLLA

JAUNĀ ADRESE:
12 Harrison St., Oak Park, Illinois, USA.
Tel.: 383-6978.

EMĪLIM SKUJENIEKAM 60 GADU

Kad pirms 7 gadiem Klīvlendas Latviešu biedrības Literārā kluba aicināts, šeit ieradās Jānis Veselis, Skujenieks savu kollēgu 60 gadu jubilejā apsveica ar jūsmīgu dzejoli, viņu salīdzinādams ar koku, kas, pirms 60 gadiem stādīts, sazarojis un salapojis jo kupls.

Emiļa Skujenieka mūža logs vēries 1903. g. 26. jūnijā Bauskas pilsētā. Aizvadītajos gados E. Skujenieka spalva nav rūsējusi, ja viņa devums literārā laukā nav no lielajiem, tad nebūt tas nav arī mazais. E. S. rakstījis stāstus, noveles, lugas, dzejoļus. Viņa Bēthovena Ziemassvētki stāv cienīgi blakus mūsu klasiskiem paraugiem. Vadījis periodiskus izdevumus, strādājis redakcijās, rakstījis apceres u.t.t.

Rīgā un Lietuvā strādājis par teātru recenzentu. Daudz tulkojis no lietuvju, vācu, angļu un franču valodas. Viņa lugas — Palu laikā, Diriģents, Robinsons un Neskaties atpakaļ — ir pārstaigājušas latviešu skatuves. Rakstījis apceres par Raini, tulkojis Raiņa dzejoļus.

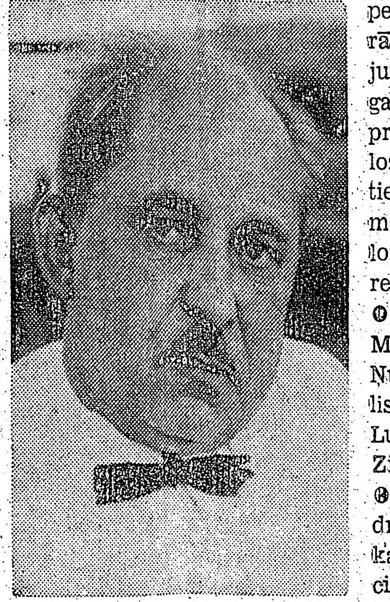

Literāro darbu centīgi turpina arī tagad brīvajās stundās, citādi strādādams fabrikā. Būs gatavas divas lugas: Zeltītās lapas un Vienvirziena iela. Turpinās romāns Naida cēlēji, uzrakstītas vairākas noveles un stāsti. E. S. dzīvi seko pasaules literātūrai, mīl mūziku, teātri, gleznas u. t. t.

Skujenieks vienmēr interesējas arī par sabiedrisko darbu. Lietuvā vairākus gadus strādājis par skolotāju. Vienmēr dzīvi piedalījies latviešu un lietuviešu kultūras tuvināšanas pasākumos.

Jaunajā kontinentā E. S. ir KLB priekšnieks un valdes loceklis. Darbojas latviešu, lietuviešu teātru ansambļos kā režisors un līdzspēlētājs. Kā dzimtenē, tā trimdā jubilārs stāvējis klāt ikvienam kultūrālam pasākumam.

Rakstnieks ļoti skumst par saviem Latvijā palikušiem dēliem. Dēls Knuts staigā tēva pēdās un ir centīgs dzejnieks.

Ar apsveikumiem nav jāsteidzas, to vislabāk varēs izdarīt Dziesmu svētku laikā, kad jubilāru varēsim skatīt vaigā. Paredzams, ka būs rakstnieku cēlienā.

J. E.

2000 LĪGOTĀJU NOSKATĀS P. DŪMIŅAS „JĀŅUKALNĀ"

Nav šaubu, ka Priedaine Sav. Valstīs kļuvusi par iemīļotāko brīvdabas sarīkojumu vietu, arī šīgada Jāņos pulcinādama apm. 2000 latviešu. Līgotāju pulkā bija pat tik tāli viesi kā dzejniece Velta Sniķere no Anglijas un rakstniece Ilze Šķipsna no Teksasas. Tuvākās apkaimes literāti, protams, bija „pilnā sastāvā".

Svētku izdarību centrā bija P. Dūmiņas - Brektes sarakstītais un R. Mucenieka, kas patlaban iestudē arī „Minchhauzena precības", inscenētais uzvedums „Jāņukalnā" ar raitā ritējumā savītām līgo dziesmām un tautas dejām. Tas tā piesaistīja līgotāju uzmanību pārpildītajā amfiteātrī, ka tikai retais uzveduma laikā palika pie bagātīgi apkrautajiem mielasta galdiem.

Jāatzīmē, ka arī pati P. Dūmiņa ņūdžersiešiem pazīstama kā veiksmīga jaunatnes uzvedumu režisore, un viņas uzvedumi pirms dažiem gadiem izpelnījās pat stingrās kritiķes P. Jēger - Freimanes cildinājumus. Ir cerības, ka drīzumā atkal izdosies atjaunot šī ansambļa, kam netrūka apdāvinātu spēlētāju, pārtraukto darbību un, piesaistot tam dažus Ņujorkas jauniešus, arī lielākā latviešu kolonija beidzot tiks pie sava jaunatnes teātra. Ja šī iecere īstenotos, rakstnieks T. Zeltiņš solījis jaunatnes izrādēm drāmatizēt savu populāro romānu „Rīgas ģimnazisti".

T. Z.

ČIKĀGAS IMPRESIJAS

Čikāgas jaunieši gatavojas braucienam uz Eiropu. Un ne tikai jaunieši piedalīsies braucienā, bet arī jaunatnes draugi. Šķiet, jaunais ALJAs priekšnieks pratīs nokārtot sadarbības jautājumu paaudžu starpā. Tikai iepazīstoties un redzot, ka ideju ziņā nemaz neesam tālāk viens no otra kā vecāki un bērni pirms daudz paaudzēm, allaž paliksim vienoti. Viens no vecākiem, ja ne pats vecākais „jaunietis" šai braucienā būs Dr. Valdemārs Lesnieks no St. Louisas. Latvijas vanagu organizācijas vadītājs, rosīgs darbinieks aizsargos un Sarkanā Krustā, Lesnieks allaž bijis redzams jaunatnes vidū. Bet tas nav viņa galvenais panākums. Viņš ir ārsts turpat 50 gadu, un pie tam viens no tiem, kuri pēc amerikāņu žurnālu domām izzūdot — slimnieka saukts, Dr. V. Lesnieks allaž atsaucies. Vienalga, vēla nakts stunda, vai svētdiena, viņa varenais stāvs bijis redzams pie slimnieka gultas, palīdzot un mierinot. Piecdesmit gadu! Un tomēr šķiet, ka šie gadi un daudzie pārdzīvojumi nav viņu salauzuši ,jo arī šogad viņš būs jauniešu vidū — viņu ceļojumā.

Kā allaž DV apvienība rosīgā priekšnieka U. Vītola vadībā nodomājusi pāris svētdienas pavadīt izbraukumos. Tas ir labi, un jācer, ka izbraukumos būs daudz dalībnieku un laiks būs jauks. Kā DV, tā ČLB un draudžu izbraukumi allaž bijuši iecienīti, jo Čikāgas dūmakās pavadītā ziema liek ļaudīm priecāties par vasaru un izbraukšanas iespējām.

ŅUJORKA

Naktī no 28. uz 29. jūniju Ņujorkā pēkšņi miris katoļu garīdznieks Donats Mūrnieks. Viņš dzimis 1901. gada 27. decembrī Nautrēnu pagastā. Beidzis Rīgas garīgo semināru, 1926. gadā iesvētīts par priesteri. Pēc tam bijis priesteris Līksnā, Rēzeknē un Rīgā, prāvests Ludvikos un Aknīstē, dekāns Subatē. Ar viņa gādību Aknīstē uzcelta mūra baznīca. Vācijā bija P. Laurinoviča sekretārs, bet pēc viņa nāves vadīja latviešu un igauņu katoļu garīgo aprūpi Vācijā un Austrijā. Kopš 1951. gada darbojas AS V, kur Ņujorkā aprūpēja vietējo latviešu katoļu draudzi. Pēdējā laikā nejutās sevišķi vesels, bet piedalījās visos katoļu sarīkojumos.

Ņujorkas DV apvienības Pētera dienas sarīkojums igauņu izglītības biedrības īpašumā 29. jūnijā Longailendā notika dienā, kad laika apstākļi nebija ideāli sarīkojumam. Pēcpusdienā nolija krietnas lietus gāzes, tāpēc arī senlatviešu kāzu uzvedums notika telpās. To uzveda Ņujorkas skauti un gaidas Z. Gaujenieces vadībā. Viesi varēja lietot peldbaseinu, jo lietus peldētājiem nekā nevarēja izdarīt. Vakarā tas bija apgaismots ar starmetēju, un vēlā vakara stundā jaunatne vēl reiz izmēģināja peldbaseina ūdens priekus. Vakarā, kad lietus bija rimis, sarīkojuma dalībnieki varēja sēdēt pie galdiņiem brīvā dabā un dejas priekus izbaudīt ārā. Notika izloze, bet gardēži varēja priecāties par iesmā ceptu šašļiku. Apmeklētāju ap 250, lielākā daļa longailendiešu, kaut arī varēja redzēt jauniešus no Ņudžersijas.

Sv. Alfonsa katoļu baznīcā Manhetenā 29. jūnijā salaulāts Ņujorkas katoļu draudzes loceklis Dominiks Kuzņecovs ar Dr. Luciju Biksāni no Goldsboro Ziemeļkarolainā.

Ņujorkas latviešu katoļu draudzei jūlijā un augustā dievkalpojumu pilsētā nebūs. Tradicionālais 15. augusta dievkalpojums notiks kādā baznīcā ārpus pilsētas. Nekustamam īpašumam 100 dolarus ziedojis V. Vanagelis. Draudzes dāmu komiteja sagatavo trīs saiņus uz dzimteni.

I.

ČIKĀGA

DV apvienības šīs vasaras pirmais izbraukums notiks 14. jūlijā uz Illinois State Beach parku. Parks atrodas Mičigenas ezera krastā 40 jūdžu ziemeļos no Čikāgas aiz Waukeegan pilsētiņas. Izbraucot cauri Waukeegan, parks ērti sasniedzams, sekojot attiecīgiem parka uzrakstiem. DV pulcēšanās vieta turpat, kur iepriekšējos gadus — ziemeļos no lielā auto novietošanas laukuma. Valde aicina biedrus ar piederīgiem un draugiem piedalīties izbraukumā, lai kopīgā draugu pulkā izmantotu iespējas būt zaļumos pie ezera.

-ZB-

GRAND RAPIDI, MIČ.

23. jūnijā Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes otrreizējais izbraukums uz lauku īpašumu iekrita tieši Līgo dienā, un seno latvisko tradiciju izskaņā risinājās sadzīve. Pina Jāņu vainagus, un ieskanējās pa līgo dziesmai.

Priekšpusdienā bija kopīgs svētbrīdis, kuru vadīja māc. Kr. Hermanis. Lauku īpašumu apmeklējuši vairāki apkārtējo koloniju tautieši un atzinuši to par visai piemērotu draudzes vajadzībām vasaras periodā. Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Ķinēns no Kalamazū teicās ievadīt sarunas par savas draudzes locekļu kopīgu izbraukumu uz šo vietu.

21. jūnijā latviešu skauti G. Gothards un V. Katelnieks pēdējā tēvam piederošā mašīnā bija devušies apmeklēt draugus pie Ajonijas pilsētiņas Mičigenā. Šinī braucienā abi jaunieši tikko neaizgājuši bojā; kā policija izteikusies, šis bijis atkal viens no tiem gadījumiem, kad no mašīnas nekas daudz nav palicis pāri, bet paši braucēji liktenīgā kārtā cietuši samērā maz. Mašīnu vadījis Guntis Gothards un, braucot ar diezgan lielu ātrumu, nav pamanījis, ka mainās ceļa apstākļi un ātrums jāsamazina. Tā mašīna ietriekusies telefona stabā, to nolauzusi un sviedusies pāri kādam celmam, pati kļūstot par drupu kaudzi. G. Gothardam lauzts pleca atslēgas kauls, saspiestas krūtis un nobrāzta seja, bet līdzbraucējs cietis pavisam maz. Pirmā palīdzība sniegta vietējā slimnīcā un, atskaitot lielo baiļu pārdzīvojumu, abi latviešu skauti drīz vien bijuši spējīgi atgriezties Grand Rapidos.

Dr. F. Valdmanis laikam būs vienīgais latvietis Grand Rapidos, kurš domājis par savu un ģimenes drošību tornado briesmu gadījumā, un, vadoties ar šiem apsvērumiem, viņš ceļ patvertni pie savas vasarnīcas Mičigenas ezera krastā.

ROČESTRA

Daugavas Vanagu apvienības vanadzes Ročestrā rīkoja bērnu rotaļu rītu. Bija prieks vērot, ka agrajā svētdienas rītā jaukajā „Seneca" parkā pulcējās pieaugušie un bērni jo kuplā skaitā, lai būtu kopā latviskā vidē ar mūsu tautas jauno audzi un skatītu šim gadījumam sagatavotus priekšnesumus. Priekšnesumu dalībnieki ar lielu prieku un nopietnību sejās ieradās sarīkojuma vietā tautiskos tērpos un vingrotāju koštīmos. Gājienā ar Latvijas karodziņiem rokās, mūzikas solī, ar vadītājiem priekšgalā viņi ieradās izrādes laukumā.

Bērnu rotaļu rītu atklāja DV apv. izglītības daļas vadītājs I. Timrots ar uzrunu, kurā paziņoja, ka šī jaunatnes tautisko deju vienība, kuru noorganizējušas apvienības vanadzes, sauksies tautisko deju kopa „Vanadziņš". „Vēlos," teica izgl. daļas vadītājs, „lai arī jūs augtu lieli un stipri; savu uzsākto darbu turpinātu un veidotu. Rādītu priekšzīmi citiem jauniešiem un aicinātu savā pulciņā."

Sekoja priekšnesumi ar jaunā Vanadziņa tautas deju Ritenītis. Dejoja labi, un dejotāji patiešām jutās kā tautu dēli un tautu meitas.

Nākošā sniegumā Vingrojumi piedalījās 16 dalībnieki. Jauks bija skats, kā dalībnieki vecumā no 6—14 gadiem saliedēti, disciplinēti veidoja brīvas un pareizas kustības. Lai pateicība vanadžu priekšniecei N. Krēsliņai, šī lielā darba ierosinātājai un izveidotājai. Lai pateicība šī darba sagatavotājai Sk. Pavasarei par deju un vingrojumu iestudējumu, J. Siliņam kā aktīvam vingrošanas grupas izveidošanas dalībniekam un J. Mednim par mūzikālo pavadījumu.

Pēc priekšnesumiem sekoja bērnu un pieaugušo kopīgas rotaļas, dažādas jautras un asprātīgas sacensības. Visus bērnus vanadzes pacienāja ar siltiem uzkožamiem un atspirdzinājumiem. Ročestras vanadžu pulciņš skaitā nav liels, bet daudz viņas bija darījušas bērnu rotaļrīta sarīkošanā, lai latvju trimdas jaunatni audzinātu latviskā garā. Sirsnīgs paldies rīkotājiem un bērniem par jauko sniegumu.

-S.

KATSKIĻĻOS
uzņem pusmūža latviešu pāri.
Tiesības atsevišķi vārīt.
Liels dārzs, tuvumā veikals un pasts.
Box 35, Boiceville, N.Y.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

7. jūlijā ,plkst. 9 Bronksas Sv. Toma baznīcā māc. A .Ozols; pl. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. O. Gulbis; pl. 11 draudzes lauku īpašumā Elka parkā skautu un gaidu nometnes dievkalpojums — māc. R. Zariņš.

14. jūlijā, plkst. 11,30 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš; plkst. 11 draudzes lauku īpašumā māc. A. Ozols.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

7. jūlijā, plkst. 10 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien., plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

BURLINGAME (Kal.)

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudze 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

SANTA - ROSA

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā. Tupper ielā 733.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst 9.30. Visi laipni aicināti

OKLANDE, KALIF.

Oklandē, Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - HOGARTH: 9 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, moderna virtuve, garāža. Kopīgā cena $ 14.500,-, iemaksa $ 2.000,-. Atlikums uz vienu atklātu 10 gadīgu obligāciju.

YONGE - EGLINTON: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 14.900,-, iemaksa $ 2.500,-.

EGLINTON - VICTORIA PARK: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 14.500,-, iemaksa $ 2.000,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

A. Skrodelis

Vērosim uzticīgos darba darītājus

PRĀVESTS A. MITULIS 70 - GADNIEKS

Prāvests Aleksandrs Mitulis ir cēlies no vecas latviešu zemnieku cilts, kas ar centību un sīkstu izturību bija tikusi uz priekšu. Viņa vecāki pievērsa uzmanību ne tikai dēla skološanai, bet jo sevišķi audzināšanai sirdsprātā ,rakstura un uzvešanās izkopšanā, kā arī valodu piesavināšanā, jo viņu vēlēšanās bija redzēt dēlu kā vispusīgi izglītotu un labi audzinātu cilvēku. Šī viņu cenšanās tiešām vainagojās ar izciliem panākumiem. Valodu prasme viņam jau agri pavēra skatus augstvērtīgajā vācu klasiskajā literātūrā un vispār Rietumeiropas gara pasaulē, kas ietekmēja viņa gara apvāršņu paplašināšanu. Drīz vien vācu valodai pievienojās franču un krievu valoda un vēlāk vecās valodas — latīņu, grieķu un senebreju.

Prāv. A. Mitulim nācās iet cauri arī vēl kādai citai nopietnai dzīves skolai. Kā visus tā laika studentus, arī viņu Pirmā pasaules kaŗa laikā iesauca krievu armijā. Pēc Odesas kaŗa skolas beigšanas viņš nokļuva sākumā krievu pulkos, no kurienes pārnāca uz latviešu strēlniekiem. 1920. gadā es dienēju Rīgas pilsētas komandantūrā kā garnizona nodaļas priekšnieks. Reiz man bija jāizsauc konvojēšanai krievju komanda, un tad kā tās vadītājs ieradās leitnants A. Mitulis no Stāba rotas. Tā gluži negaidot, divi teologi satikās kā Latvijas armijas virsnieki. Un Mitulis godam veica savus krievu armijas, latviešu strēlnieku un arī neatkarīgās Latvijas armijas virsnieka pienākumus. Viņš ir viens no retajiem, jo nebija un nav mācītāju saimē liels to skaits, kuŗiem pirms viņu mācītāja darba vajadzēja mācīties Krievijas kaŗa skolās un vadīt kaŗavīrus cīņās. Nodienēt obligāto laiku un beigt virsnieku vietnieku kursus miera laikā ir kas pavisam cits. Tomēr šis grūtais laiks, kas ilga 5—6 gadus, atnesa savu svētību arī vēlākajos draudzes mācītāja un dvēseļu kopēja uzdevumos.

Jubilārs sāka teoloģijas studijas Tērbatā (1912. g.) un nobeidza Rīgā 1920.—23.). Jau studiju laikā viņš bija dziļākas vagas dzinējs. Viņš nesteidzās, bet centās visas problēmas dziļāk izpētīt. Latvijas valsts sākumā bija liels mācītāju trūkums. 1920.—21. g. ziemā man bija saruna ar kādu no fakultātes profesoriem par to, kas no studentiem varētu drīzāk iziet baznīcas darbā vai nu noliekot gala eksāmenus vai arī noeksāminējoties pie Konsistorijas un atstājot valsts eksāmenus uz vēlāku laiku. Profesors minēja arī Mituli un Teriņu, pašreizējo archibīskapa pārstāvi un prāvestu Zviedrijā. Ar Mituli šajā ziņā nebija ko rēķināties, jo viņš negribēja atrauties no iedziļināšanās un pētīšanas darba. Tas sakņojās M. nopietnajā un rūpīgajā pieejā lietām. Tā arī notika — mēs ar Teriņu izgājām ātrāk darbā un valsts eksāmenus nolikām vēlāk ,bet M. arī pēc valsts eksāmeniem vēl vilcinājās ordinēties (viņu ordinēja tikai 1925. g.). Mituļa spēju un pamatīguma dēļ viņu atstāja pie fakultātes zinātniskai karjērai, un subasistenta darbā viņš sabija līdz 1927. g. Nopietnība, rūpība un pamatīgums jubilāram ir raksturīgi visās lietās. Arī praktiskajā mācītāja darbā, pieejā cilvēkiem, spriedumos sabiedriskajos dzīves jautājumos u. t. t. Viņš, dzirdot kādu ierosinājumu sabiedriskajā laukā vai arī baznīcas druvā, vai arī par kāda cilvēka kļūmēm un dzīves samezglojumiem, nenāk tūlīt ar steidzīgu gatavu spriedumu, bet parasti noklausās un kļūst domīgs. Bet ja kāds nodomās, ka viņu šis lietas neinteresē vai arī nav gribas palīdzēt un ko darīt, tad ļoti maldīsies. M. grib visu vēl rūpīgāk apsvērt un pārdomāt, kas būtu vispareizākais ceļš un kā vislabāk varētu palīdzēt.

Jubilārs ir veicis arī ko visai vērtīgu baznīcas darbā. Kā Latvijā, tā trimdā viņš bija Bībeles emendācijas komisijas loceklis. Jaunā Derība iznāca jau Latvijā, jaunā tulkojumā labā šolaiku latviešu valodā. Visus evaņģēlijus un pārējās Jaunās Derības grāmatas tulkoja tieši no oriģinālresp. grieķu valodas. Prāv. M. tulkoja Apustuļu darbus un dažas Pāvila vēstules. Arī šo darbu viņš darīja ļoti rūpīgi. Mēs, kas mācījāmies vidusskolā pirms Pirmā pasaules kaŗa, nebijām tik daudz nodarbojušies ar latviešu valodas gramatiku. Tāpēc M., velcis tulkojumu, vēl konsultējās pie labas veco valodu pratējas un baltu filologes, vai tikai viss ir izteikts precīzi un Endzelīna prasībām atbilstoši. Ko vien M. uzņemas vai arī ko jūs viņam lūgsit, viņš to darīs ar tādu pašu rūpību resp. darīs visu, lai uzdevums būtu iespējami labāk veikts.

Visai raksturīga ir kādā viņam pašā Dieva dota īpašība — viņš ir viens no tā saucamiem klusajiem arājiem. Ir arī citādi, kuri, tiklīdz iekļuvuši tajā vai citā uzdevumā, tūlīt kļūst ļoti kustīgi: lieli organizētāji un tūlīt arī visa labākzinātāji, visu kritizētāji un visa reformētāji. Bet vērīga acs viegli saskata, ka viena viņu acs vienmēr vērsta uz citiem, sak, vai tie arī redz viņu „burbuļošanu". A. M. ir pilnīgs pretstats šiem skaļuma un troksņa cilvēkiem. Viņš nav bara cilvēks. Savā raksturā viņš ir dziļuma meklētājs. Klusi un nopietni viņš abām acīm vēro, kāda iznāk viņa darba vaga. Šajā ziņā viņš ir viens no izcilajiem mūsu teologu pulkā. Tādus bieži daudzi nesaskata, un tie paliek malnā, bet viņi arī paši netiko pēc ievērības, savā darbā un vagas dziļumā viņi gūst prieku un gandarījumu.

Raksturojot jubilāru, nevar paiet garām vēl kādai viņa īpašībai. Viena no M. raksturīgām īpašībām ir vēlēšanās sagādāt prieka brīžus citiem ar kādu vērtīgu veltu, manību — grāmatu, ziedu vai ko citu, un vienmēr ar ko tādu, kas atbilst otra iekšējai pasaulei. Ar šo savu īpašību jubilārs ir mums visiem par paraugu.

Protams, jubilāram ir arī savas „vājības". Minēšu šeit kādu, kas mums abiem kopīga, proti, grāmatu iegāde un krāšana. Teoloģijas, dažāda satura, latviešu un cittautu rakstnieki krājās kā Mazsalacas māc. mājā, tā Rīgas Sv. Jāņa dr. virsmācītāja jaukajā dzīvoklī. Rīgā varēja M. visai bieži redzēt ilgi kavējamies grāmatu veikalos un antikvariātos. Rīgā viņa grāmatu skaits pārsniedza 4.000. Reiz viņš teica: „Kad būsim veci un nevarēs vairs draudzēs strādāt, būs vismaz grāmatas ko lasīt." Bet kur palika šie grāmatu tūkstoši?

Tomēr no tādas vājības cilvēks nespēj atbrīvoties, un tā arī Vācijā sākās no jauna grāmatu kopa vilkšana. Un kad Mitulis 1950. g. ieradās Kanadā, Petavavā, ar savām grāmatu kastēm, tad tuvienes mācītājs Kirchhofers, tās redzot, izbrīnā teica: „Bruder, du hast ja mehr Buecher als ich."Un tā jau laikam ir, ka šī kontinenta grāmatu krājēji un lasītāji.Kāds no viņiem man reiz teica: „Mums neatliek laika." Bet, lūk, jubilāram atlika, un ja neatliktu, tad viņš nebūtu īsts mācītājs.

Reizēm paceļas jautājums: kas mācītājos pašos jo sevišķi smeldzes pilns? Vai tas, ko mācītājs saka sprediķos un runās, neizgaist kā skaņas vējos, un vai tad ir vērts gatavoties un sludināt? Šai sakarā es atceros kādus jubilāra vārdus, kuri ir vislabākā atbilde uz šo jautājumu un mūs stiprina. Bija 1924. g. vasara. Tā pirms 39 gadiem. Mēs vairāki viesojāmies pie Liepupes māc. K. Ozoliņa, kuŗu Dievs 33 g. vecumā — 1925. g. aprīlī — pēc smagas slimības aizsauca pie sevis. Tur bija prāv. Teriņš, Limbažu māc. J. Steiks, pašreizējais jubilārs, toreiz teoloģijas kand. A. M. un šo rindiņu rakstītājs. Mēs visi aktīvi piedalījāmies kādā draudzes dievkalpojumā. M. tad runāja par dzīvi. Dzīve esot ceļš, kas mūsu vedot brīžiem uzkalniņā, un tad atkal ielejā. Bet kad mēs esot ielejā, lai nezaudējot drosmi, jo pēc katras ielejas nāks jauks uzkalniņš. Tā tas arī ir kā personīgajā un ģimenes dzīvē, tā darbā un sabiedrībā, arī tautas liktenos. Ir brīži, kad viss dvēselē skan. Ak, šie brīnišķīgie dzīves uzkalniņi! Bet nāk jau arī citi brīži. Kaut kas samezglojas vai personīgajā dzīvē, vai sabiedriskajās attiecībās. Arī tautas dzīvē debesis apmācas. Tie visi dzīves ieleju brīži. Vienā ziņā tas ir kas neizprotams, bet tajā pašā laikā arī dievišķīgs nolikums.

Bet, kad esam ielejas brīžos, tad, kā pirms daudziem gadiem to teica jaunais teoloģijas kandidāts, lai nezaudējam drosmi, jo pēc katras ielejas nāk jauns uzkalniņš. Atcerēsimies to arī mūsu trimdas gaitās.

Un ja nu šie vārdi, kas teikti pirms 39 gadiem, tik spilgti saglabājušies atmiņā un kļuvuši stiprinātāji dzīvē, tad tas arī dod šaubu brīžos visskaidrāko atbildi: ir tomēr vērts strādāt, rūpīgi gatavoties un sludināt.

A. Mitulis paralēli mācītāja uzdevumam ilgus gadus darbojies par ticības mācības skolotāju Franču licejā Rīgā, kur cienīts kā paidagogs audzēkņu un kollēgu vidū.

Prāv. A. Mitulis pēdējos 11 gadus ir darbojies Port-Arturas, Ont., latviešu draudzē. Kad pagrudenī iejautājos, cik ilgi viņš nodomājis turpināt savu darbu, viņš apņēmīgi atbildēja: „Līdz vispēdējai iespējai."

Jā, kamēr vien spēki ļaus, viņš līdz galam būs uzticīgs savam aicinājumam. Viņa draudze pa šiem gadiem ir uzmanīgi klausījusies sava gana saturīgajos sprediķos un vērojusi viņa smalkjūtību un dziļo nopietnību pieejā cilvēkiem un to dzīves problēmām, un ir to iecienījusi un grib sirsnībā atzīmēt viņa 70 g. jubileju 14. jūlijā šinī gadā. Šinī dienā šo mūsu baznīcas izcilo darbinieku apvīs draudzes locekļu atzinība, atcerēsies viņu amata brāļi visā Kanadā un sveicinās un suminās mūsu baznīcas garīgā un laicīgā vadība.Šai ziņā mūsu Baznīcā Latvijā bija izveidojies īsts brāļu gars.

Vienosimies arī te visi labvēlības domās par jubilāru 14. jūlijā, un lūgsim Dievu, lai Viņš palīdz jubilāram arī uz priekšu kā veselībā, tā darbā un visās turpmākajās dzīves dienās.

VAI RETĀS MARKAS IR LIELĀKAIS PEĻŅAS AVOTS?

Pēdējā lielākā Londonas uzņēmuma Harmer izsolē, kas notika Ņujorkā jūnijā, pārdeva Šveices tabakas magnāta M. Burrus kollekcijas daļu, par kuŗu cer iegūt 8 miljonus dolaru. Par nelietotu Havajas bāli zilo 2 centu Misionāru marku še samaksāti 41.000 dol. Šo ziņu sniedza filatelijas prese un pauda arī dienas laikraksti. Katrā aprakstā bija norādīts uz lielo peļņu, un Sav. Valstu pazīstamais nedēļraksts „Times" arī pievienojās vispārējai domai un, norādot uz marku priekšrocībām lielas peļņas iegūšanā, šīs 2 centu markas vērtības pieaugumu noteica uz 275 proc. Marka pirkta 1921. gadā par 15.000 dolaru.

Filatelijas laikrakstā „Western Stamp Collector" 22. jūnija n-rā kāds lasītājs norāda, ka visos apskatos par reto marku vērtības pieaugumu ir aizmirsts atzīmēt laika sprīdi, kādā šis pieaugums noticis. Ja M. Burrus pirms gadiem būtu ieguldījis 15.00 dolaru kādā pasākumā, kas nestu tikai 3 proc. peļņas, tad šajos 42 gados ieguldījums būtu pieaudzis uz 51.900 dolaru un ja peļņa būtu 4 proc., ieguldījums būtu pieaudzis uz 77.900 dolaru. Tā redzams, ka peļņas procents citos pasākumos būtu nesis daudz ievērojamāku peļņu. M. Burrus nav pircis šo marku naudas ieguldīšanai, bet gan tādēļ, ka krājis markas.

APLOKSNES LATVIEŠU ŠACHA KONGRESA ČIKĀGĀ ATZĪMEI

4. Ziemeļamerikas latviešu šacha kongresa un meistarības turnīra atzīmei, laikā no 30. maija līdz 2. jūnijam, izdotas aploksnes ar sevišķu spiedogu, kuŗa vidū izzīmētas 2 zirdziņu figūras un augšā uzraksts angļu valodā: IV North American Latvian Chess Congress and Championship Chicago May 30 — June 2" un apakšā latviešu valodā: Zaļsa 4. Ziemeļamerikas latviešu šacha kongress un meistarības turnīrs."Katrai dienai spiedogs ir citādā krāsā: pelēkā, zilā, zaļā un sarkanā, un visas 4 aploksnes maksā $1.25. ZAĻŠA priekšsēdis O. Purviņš ir ievērojamas šacha pastmarku un aploksņu kollekcijas īpašnieks, un viņa raksti šajā nozarē vairākkārt ievietoti amerikāņu un latviešu filatelijas presē.

LATVIEŠU LEĢIONA NEIZDOTĀS MARKAS

Krievu emigrantu filatelistu biedrības izdevumā „Rossica" 64. n-rā no 1963. g., ko izdod Sav. Valstīs, ievietots uzņēmums un īss apskats 39. lapp. un piezīme 60. lapp. par vācu okupācijas laikā paredzētām, bet neizdotām latviešu leģionāriem veltītām labdarības markām ar piemaksu. Ziņas ņemtas pēc Stalbova izdotā „Baltikum Sammler" 1962. g. septembra numura, un uzņēmums rāda 15 šo marku attēlus ar vācu uzrakstu, kā tā izskatītos vesela šo marku loksne, kuŗā katrai markai ir savs zīmējums un vērtība. Uzņēmuma galvā uzraksts: „Paraugu atdarinājumi," kas tulkots kā „trial printing" — mēģinājumu iespiedumi. Rakstā izteikts lūgums pēc pilnīgākas informācijas par šīm neizdotām markām.

DETROITAS FILATELISTU ROSME

2. jūnijā Detroitas latviešu filatelistu kluba dalībnieki A. Ozols, A. Vēveris un jaunietis M. Junkulis piedalījās Terrebonne Parish marku un monētu krājēju kluba izstādē Houma pilsētā, Luisianā. Klubs ir nesen noorganizēts, un katra līdzdalība no ārpuses ir zināms atbalsts kluba izstādēm. M. Junkulis ar savu klāstu „Latvijas vēsture pastmarkās" bija iedalīts arī pieaugušo klasē, jo jaunatnes klase klubam vēl nav, un izpelnījās lenti ar uzrakstu par atzinīgu klāstu. A. Ozols ar klāstu „Ģerboņi Latvijas un okupāciju vaŗu markās" ieguva 3. vietu — lenti. A. Vēvera klāsts par Latvijas pirmo pastmarku, gan tikai 3 lelogos, bija pieteikts kā paraugs un sacensībās netika izvērtēts.

LATVIJAS FILATELIJA REPREZENTĒTA DIENVIDAFRIKĀ

Johannesburgā Latviju arvien pārstāv pazīstamais filatelists J. Michelsons, kuŗš šogad atkal ar plašāku klāstu piedalījās pavasara gadskārtējā izstādē. J. Michelsons uztur ciešus sakarus ar citiem Latvijas filatelijas cienītājiem un atbalsta jaunos krājējus, kuŗu rosmes veicināšanai dāvājis Latviešu filatelistu apvienībai ceļojošu balvu, ko pašlaik tur L. Zichmane, Kanadā.

GATAVOJAS JAU NĀKOŠAM IZSTĀDĒM

Filadelfijas filatelisti jau plāno klāstus nākošai izstādei, kas paredzēta š. g. oktobrī ar nosaukumu SEPAD. G. Pērkons tajā paredz piedalīties ar Latvijas markām, bet A. Engels ar cara Krievijas, Pad. Savienības un krievu markām no okupētām zemēm.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
DV SAIMNIŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA.

Vecais Indriķis

Par gleznotāju var būt katrs

Jauni gleznotāji — daiļraži, mūzu kalpi, vairojas kā sēnes: pat pusmūža vīri un sievas, pametuši labi atalgotu maizes darbu, nolemj spēkratus iemainīt pret sastatni, eļļas krāsām un bereti. Jaunībā iecerētais sapnis, kļūt par daiļo mākslu pielūdzēju, īstenojas vēlākos gados, kad dēli izskoloti un meitas izprecinātas.

Kas nekaiš dzīvot skunstniekam! Padomājiet tik! Jūsu priekšā sēž daiļš modelis, ziliem acu plakstiem, un jūs, tīkliņa zeķēs raugoties, pavadāt dienu pēc dienas, līdz kamēr glezna uztriepta un varat sākt nākošo.

Jūs teiksit, varbūt, ka jums labāk tīk lasīt grāmatas un dzeju. Bet tur, mīļie, nav darbības; jūs tur pasīvi klausāties kāda cita domu un jūtu koncertu. Gleznojot jūs pats kļūstat visu lietu centrā: jūsu sieva jums neliks traukus mazgāt un grīdas berzt, ja jūs, samta bereti galvā, zīda svārkos tērpies ar mazu ūsiņu un ķīlbārdiņu no studijas dobjā balsī laulātai draudzenei teiksit:

Cik jauka šī perspektīva! Laukumu attiecības jāatsveŗ ar diagonālo mijiedarbi!

Var arī teikt::

Seviņ, šodien gleznoju impasto alla prīma; nāc atver logu, lai varu atrast attiecīgo plenēru (no franču —plein air). Ja jūs šajā brīdī lasītu grāmatu, sieva varētu teikt:

To romāniņu jau gan vari lasīt vēlāk. Nāc tagad palīgā uzrakt dārzu!

Pirms sāk gleznot, ieteicams mājai piebūvēt studiju ziemeļu pusē; tā lai gaisma filtrētos iekšā vienmērīgi. Gar sienām novieto labi daudz plauktu ar latviešu, franču, itāliešu un angļu, labi iesietām mākslas dižgrāmatām. Vienu mazāku plauktu piebāž ar dzeju izlasēm dažādās valodās — derēs inspirācijai. Tādi dzejnieki kā Virza, Bodlērs, Rilke, Bairons, Čaks un Ādamsons ir nepieciešami. Ja sakārtojums izskatās pārāk grezns, dažas grāmatas ar nolūku izmētā un izbužina uz zemiem marmora galdiņiem. Tur jānovieto arī pāris milzīgu, keramikas pelnu trauku — tie radīs oriģinālu iespaidu. Kāds nepazīstams gleznotājs kādreiz fascinēja visus ar savu milzīgi lielo, balta fajansa pelnu trauku, kas bija novietots studijas vidū un ko varēja atvērt paceļot vāku!

Lai rastu eksotisku vidi, der pāris gumijkoku, rododendrons — tā līdz griestiem. Uz grīdas mākslinieciskā nekārtībā izvieto abstrakti rotātus tepiķus, pāris lāčādas un vismaz vienu tīģerādu ar izbāztu galvu. Pats redzēsit vēlāk, ka jūsu modelis nekad nesūdzēsies par aukstām kājām.

Vienā studijas stūrī jāuzceļ podijs, stingri būvēts, labi salaists un ērti noklāts. Ja apstākļi atļauj, podiju konstruē kā skaņu plašu aparātu un pievieno elektrisku motoru. Šajā veidā var modeli attiecīgi pagriezt, lai dabūtu vajadzīgo leņķi. Studijas otrā stūrī iebūvē bāru, kas savienots ar vīna pagrabu. Pretējā malā iebūvē stereo ultra - skaņu sistēmu ar dobjajiem un smalkajiem skaļruņiem visos studijas kaktos.

Ak jā! Jāiegādājas arī krāsas, otas, paletes nazis, eļļa un terpentīns. Taupības dēļ tos var pirkt supertirgos, kur cenas zemākas; labu terpentīnu var dabūt cietlietu veikalos. Palete jāizmeklē sevišķi rūpīgi; jāpārliecinās, vai ir īsts riekstkoks. Arī svars svarīgs — paletei jāsēž delnā kā putna lizdai. Eļļas krāsas pērk tūbiņās, pēc iespējas lielākās, un nevajag skopoties — izspiež ne mazāk kā pusi.

Audeklu iegādājas baķiem un pats noguntē ar līmi, krītu un emulsijām. Tas tāpēc, lai krāsa neizsūktos cauri un gleznojot, piemēram, portretu, galva nebūtu redzama audekla otrā pusē (pakauša skats). Katram meistaram ir savas slepenās gruntes formulas. Sevējo izpaust citiem neieteicu, lai meklē paši! Audeklus uzstīvē ķīlrāmjos un izvieto pa studiju. Viss nu ir kaujas gatavībā, pa ķērienam.

Bet tāpat kā makšķerējot, ir jāgaida īstais brīdis. Nekad nevar zināt, kad inspirācija radīsies; var paiet dienas, nedēļas, mēneši, un — nenāk kā nenāk! Bet tad kādu rītu jau iepriekš jutīsit dziļu saspriņdzinājumu, acu priekšā sāks parādīties gleznu būtības veidoli, formas nolaidīsies kā eņģeļi, gaisā būs pacilāta dvesma, Pegaza spārnu švīkstoņa būs dzirdama aiz studijas stikliem, tīksma šalka pārskries telpu, tālumā dobjā dunoņa pamazām pieņemsies un jaunais skunstnieks stalti un cēli, garīgi svaidīts, nostāsies sastatņa priekšā un kā Fortinbrass Hamletā liks lielgabaliem šaut.

Šajā mirklī nav laika domāt; jāvicо ar visām krāsām, plaši un vareni, jo biezākas otas, jo labāk. Pēc pusstundas arīdzan otas vairs nelīdzēs un būs jāņemas ar paletes nazi. Cērtiet uz visām pusēm, pa labi, pa kreisi, višerējiet, bužiniet, triepiet, kasiet, sitiet, un lēnām jūsu acu priekšā dzims jauna, krāsu un formu simfonija — aistētikas pērle. Tad skunstnieks, ar pēdējiem spēkiem stūrī parakstīdamies, saļimst pie sava darba, sviedriem noplūdis. Sajūta būs varena, ausīs no tālienes atskanēs Vāgnera brašākais maršs, un patīkams reibonis kā dūja nolaidīsies uz pleca. Sekojošā pārdomu brīdī jāizdomā gleznas nosaukums, un jo tas garāks, jo labāks:

„Apokaliptiskā interlūde Panteonā."

„Piena ceļa sangviniskais septakords."

„Meitene prefektūrā ar zivīm un leksikogrāfu."

„Kontrapunkts kontrabandā pie Tobago salas Haizivju līcī."

Gleznas tikpat kā nemaz neizskaidros tādi virsraksti kā: „Plikņis," „Studija," „Nr. 1057." Šādi virsraksti ir izskaužami.

Lai kļūtu par interesantu gleznotāju, nepietiek ar triepšanu vien; ir jāmaina arī dzīves veids, ir jākļūst nekonvencionālam, jāizkopj krāsainība, personība, jāruņā aforismos. Šāda artistiska kaisle un oriģinālitāte jāvairo, cik nu var. Vācijā Rolands Ozols sludināja šādu manifesto:

Mākslai nav noteikumu! Cilvēks drīkst tikai gara ieročiem cīnīties! Reālists ir kā cūka rožu dārzā, kas ēd rozes, kuŗas domātas vienīgi skaistumam! Daiļu gleznu glāsta skatiem, sugas zirgam uzsit vēlīgi uz kakla un skaistu sievieti skūpsta!

Kā redzat, mākslinieks var atļauties daudz ko, un viņam to piedos mākslas vārdā. Kāds mūsu grafiķis reiz definēja cilvēku „kā apkārt staigājošu trubu." Slavenais Modiļjani (Modigliani) publiski izģērbās, būdams pārliecināts, ka ir grieķu dievs. Tādās reizēs tas deklamējis Maldorora dzejoļus un dziedājis iemīļoto dziesmu: Capelli biondi, vestita bianca. Pikaso agrāk valkājis svītrainas, šauras bikses, īsu melnu jaku un ap viduci apsējis rozā zīda „korseti" toreadoru stilā. Skaistiem modeļiem un šuvējām viņš trakoti paticis.

Nav brīnums, ka mākslinieka krāsainība pievelk publiku, un tā studijā bieži vien pulcēsies mākslas mecenāti, pircēji, skauģi, kritiķi, literāti, dzejnieki, kaimiņi un bijušie modeļi. Georgs Gross (Grosz) savā autobiografijā stāsta, ka viņa studijā bieži ieradušies „rakstnieki, veģetārieši — astronomi, skulptori ar sodīšanas kompleksiem, patroni ar ļaunām, slepenām tieksmēm, piedzērušies tulkotāji, filozofi un mūziķi." Šādā personību pulkā par garlaicību sūdzēties nevarēs, jo sarunas neizbēgami kļūs par mākslas disertācijām. Arī dāmas te jutīsies tīri labi un pacilāti, it sevišķi, ja mākslinieks darina izjustus portretus. Nav tiesa, ka mākslinieki esot sievišķīgi, nepastāvīgi un visnotaļ „plānā galdiņa urbēji."

Mūks un gleznotājs Fra Filippo Lippi, dzīdamies pakaļ sievietēm, dienām pametis studiju. Būdams Prato klostera priors, viņš nolaupījis skaisto mūķeni Lukrēciju Buti. Kā redzams, mākslinieki, savu personīgo rokrakstu atraduši, to pūlas izkopt, paplašināt, un mērķtiecīgi nostiprināt. Tādās reizēs ikkatra viela iegūst gleznotāja personīgo stilu. Francisko Goja, spiests gleznot reliģioza satura darbus, kuŗiem nedzīvojis līdzi, ņēma sava laika izvirtušākās sievietes, bet tās gleznodams ar savu neatdarināmo veiklumu, no viņām iztaisīja eņģeļus.

Modiljani savām sievietēm vienmēr piezīmēja žirafu kaklus un konsekventi atteicās portretos ievilkt acu zīlītes. Rubenss savām sievietēm aizliedza jebkādu diētu un tās visas kļuva itin brangas un izplūdušas, lai neteiktu resnas. Pikaso savā dināriskajā periodā visām būtēm piemālēja milzu kājas kā stampas. Mūsdienu Bifē (Buffet) visu zīmē nodīrātu: viņa mājas atgādina skeletus un koki līdzinās nodilušām slotām. Utrillo atrada savu stilu nobirušās, apdrupušās un nolobītās kaļķu sienās. Salvadors Dali kļuva slavens ar savu noļukušo kabatas pulksteni, kuŗš kā „bliņa" bija pārlocījies galda malai. Par Mirō stāsta, ka viņš reiz visu audeklu vienmērīgi pārklājis ar koši zilu krāsu un apakšā parakstījis: „Mans sapnis ir šādā krāsā."

No piemēriem redzams, ka oriģinālitāti, vienalga kādu, vajag izkopt un neatlaidīgi veidot. Agri vai vēlu kritiķi to uztvers un tūdaļ sāks slavēt, un varbūt pat teiks „ka jūtama Parīzes skola."

(Turpmāk — Kā katrs var iemācīties gleznot.)

WASAGA BEACH — ROSEBUD COTTAGES

LATVIEŠU PASĀKUMS

2 un 3 istabu kabīnes un atsevišķas istabas izīrējam nedēļu nogalēm un nedēļām. Ēdienu pašgatavošana. Lieliska atpūtas vieta: peldēšanās - makšķerēšana. Brīva laivu lietošana.

Pieteikumus telpu rezervācijai adresējiet

J. BAJĀRS — ROSEBUD COTTAGES, MOSELEY ST. R. R. 1, WASAGA BEACH, ONT.,

---

ĒRĢEĻU MŪZIKAS STUNDAS

Toronto un apkārtnē dzīvojošiem pasniedz ērģelnieces

Vija un Anita Grigals.

Tuvākai informācijai zvanīt: WA 3-0121, Toronto.

Wasaga Beach

PĀRDODAMA JAUNA VASARNĪCA.

Zvanīt HU 1-0856, Toronto.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

CALLA

727 Danforth Ave., Toronto.

HO 6-9911.

BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.

TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.

PIEGĀDE MĀJĀS.

IESVĒTĪBĀM — Ļoti lielā šķirņu izvēlē augstākās kvalitātes svaigi grieztas rozes, neļķes, lilijas.

DĀVANĀM: Bagātīgs latvisku izstrādājumu — suldraba un dzintara rotas lietu klāsts.

LOTUS PUĶU VEIKALĀ

802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,

tel.: LE 3-3884, Toronto.

KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

Mēs pieņemam telefoniskus pasūtinājumus un piegādājam mājās. Laipni lūdzam pasūtinājumus iesvētībām nodot laikus.

LOTUS

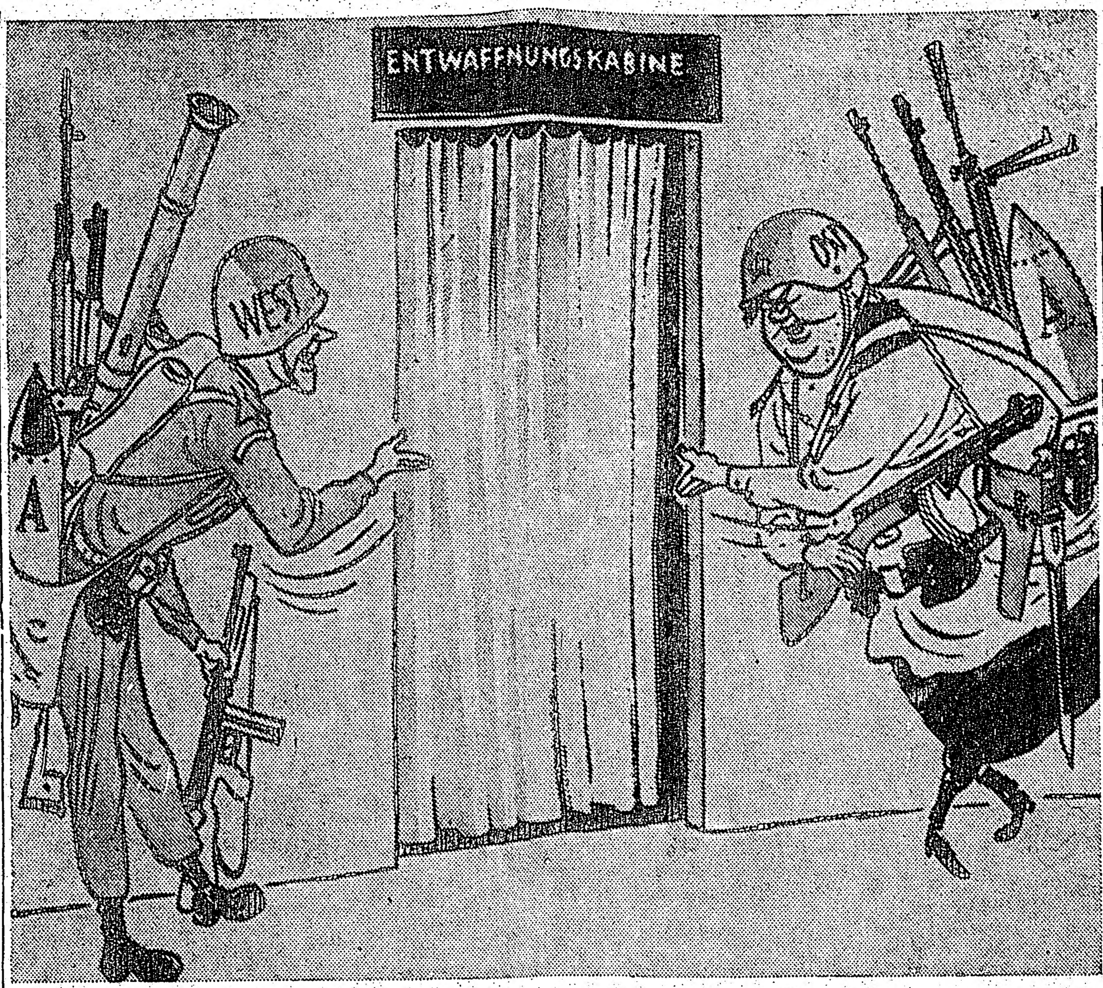

Rietumu un austrumu atbruņošanās sarunas turpinās jau gadiem (Fakts). Kremļa pārstāvis: „Šī nav apbruņošanās, bet gan atbruņošanās telpa. Soreiz es piekāpjos. Lūdzu, izmantojiet priekšroku." (Šveices humors)

KAS? KUR? KO? TORONTO

PĀRTIKA - DELIKATESES

LITTLE RĪGA — delikatešu veikals LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. E. un M. MEDNIS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDES UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPI.

ERIC'S DELICATESSEN
375 BROADVIEW AVE (PIE GERRARD) HO 1-4473
atvērts līdz pl. 9 vak.
ERIKS OZOLIŅŠ.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO. 316 Harbord St.

DAŽĀDI

R P M ELECTRIC
ELEKTRĪBAS UZŅĒMUMS
160 Woburn Ave., Toronto 12.
Labo un atjauno elektrisko installāciju. Ierīko jaunus degpunktus, slēdžus, skaitītājus u. c.
Garantēts darbs. Rūdolfs Purvs HU 3 1640.

Alder's Esso Service HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlas riepas un baterijas. Lubrikācija, „Undercoatings" un remonti. Atvērts 24 st. katru trešo nedēļu.
LAIMONIS ALDERS.

Benjamin Film Laboratories Ltd. EM 3-6496
51 DUCHESS ST.. TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaide

---

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS SCARBORO
FLAMINGO FLORISTS
2363 Eglinton Ave. East, Eglinton - Kennedy Plaza.
ZIEDI, ZIEDU SAKĀRTOJUMI. ● PUĶES UN TROPISKI STĀDI.
PL 9-0651, ANNA RONIS, PL 9-1875, mājā AT 2-1235

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televīzijas aparāti. Stereo
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļaszāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS

Laimon's Auto Service TEL. 466-0540
603 GERRARD ST E. (pie Broadview Ave.)
DAŽĀDU VEIDU AUTO REMONTI, SMĒRĒŠANA un EĻĻAS MAINĪŠANAS. DARBS GARANTĒTS.
LAIMONS MAROVSKIS.

DCS Drapery Contract Services 789-4455
IMANTS E. KRŪZE Mājās BA 5-9292
521 OAKWOOD AVE.
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas. u.c

---

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ●
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VENUS
PUĶU VEIKALS
● Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
● Latviešu keramika.
● Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅŠ

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, un arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus līdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800.
445 Pape Ave., Toronto.

NEDĒĻAS NOGALES PAVADIET
„Happy Hills" parkā
Informācijai zvaniet LE 4-0563, Toronto.

Māte ALMA un tēvs RŪDOLFS C A U N E Latvijā meklē dēlu JĀNI ZIEDONI CAUNE, dzim. 18. 12. 1927. g. Rīgā. Agrāk dzīvojis Rīgā, Imantā.
Adreses dēļ J. Caune lūgts rakstīt F. C I N O V S K I M, 24 LÜBECK, BRÜDER - GRIMM - RING 12, GERMANY / WEST.

MEKLĒJU
VECĀKU SIEVIETI
pie bērna uzraudzīšanas.
Jādzīvo uz vietas. Alga pēc vienošanās.
Zvanīt 261-8214 Toronto.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĒJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI. ●

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

I Z D A R A
APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
RO 6-8354 (mājās).
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Suite 213
4 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431
592 Mt. Pleasant Rd. Toronto 7.

APGĀDS IMANTA

IMANTA

Oldmarken 12, Bagsvaerd, Copenhagen, Denmark

ARTURS SILGAILIS

LATVIEŠU LEĢIONS

Ar Kr. Barona prēmiju godalgots jauns kapitāldarbs. Grāmata par 146.000 latviešu vīru, jaunekļu un zēnu liktenī Otrā pasaules karā — sīka dokumentācija par Leģiona cīņām Krievijā, Latgalē, Vidzemē, Kurzemes cietoksnī un Vācijā, kā arī par brīvprātīgo bataljonu, lidotāju un vācu armijas izpalīgu gaitām.

Darbu rotā 30 kauju schēmas un kartes un 296 attēli, no kuriem lielākā daļa publicēta pirmo reizi.

Cena ies.: $ 8.80; sd. 56/-; Asd. 72/-; DM 31.- ZKr. 39.-; DKr. 55.-.

Ievērībai: Grāmatas pēdējie eksemplāri sadalīti pa latviešu grāmatnīcām visās emigrācijas zemēs, atstājot apgādā tikai nedaudz eksemplāru tiešiem pieprasītājiem.

Pēdējie eksemplāri

GRĀFS HANSS FON LĒNDORFS

AUSTRUMPRŪSIJAS DIENASGRĀMATA

Tulkojis Pāvils Klāns.

Sensācionāls darbs, kas Vācijā iznācis jau 7 izdevumos un kurā jaunais vācu ārsts un ideālists satricinošos aprakstos pastāsta, kā Otrā psaaules karā krievu rokās krita Austrumprūsija, kur tai laikā atradās arī daudzi latviešu bēgļi un karavīri.

Dažās grāmatnīcās un apgādā atlikuši vairs tikai nedaudzi eksemplāri.

Cena ies.: $ 3.60; sd. 22/-; Asd. 27/-; DM 12.-; ZKr. 15.-; DKr. 20.-.

ANDREJS EGLĪTIS

MĪLU, MĪLU

Pazīstamā dzejnieka — Kultūras fonda laureāta — mīlestības dzejoļu izlase Jāņa Grīna sakārtojumā. Grezns izdevums sakarā ar dzejnieka 50 gadu jubileju J. Soikana grafiskā iekārtojumā. — Grāmatnīcām izsūtām tikai uz pieprasījumu. - Subskribentiem grāmata speciālā sējumā ir izsūtīta.

Cena greznā sējumā: $ 3.60; sd. 22/-; Asd. 27/-; DM 12.-; ZKr. 15.-; DKr. 20.-.

DV G R Ā M A T N Ī C A,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

K L Ā J V I E S Ī B U G A L D U S,
piegādā mājās.
E. J I R G E N S,
tel. RO 7-6044, Toronto.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANES BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
☆
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISADA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS
● LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES.
● VIZĪTKARTES,
● DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM,
● KONCERTU PROGRAMMAS,
● SARĪKOJUMU BIĻETES,
● PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
● GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
● VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA SPRIEŽ

(Pārnesums no 1. lpp.)

Turpmākos sakarnieka pienākumus ar izstādes rīcības komiteju uzņēmies Uldis Grava, kas arī apskatījis izstādes laukumu. Nacionālitāšu dienas notiek katru svētdienu ar priekšnesumiem, pie kam apzinātas ap 80 tautības, no kurām gan, domājams, visas ar priekšnesumiem nepiedalīsies. Blakus telpās, arēnas gaiteņos iespējams pa priekšnesumu laiku sarīkot izstādi. Darbosies orķestris, kas nacionālo sarīkojumu dienās būs pieejams sarīkojuma dalībniekiem. Ja vēlas, katrai tautībai var būt pašiem savs diriģents. Var iespiest programmas un tās pārdot, bet ieejas maksa ir 2 dolari, pie kam organizācijas var iepriekš iegādāties biļetes par trešdaļu, pasūtinot tās līdz šī gada beigām. Biļešu otrā pusē var iespiest attiecīgo nacionālo sarīkojumu laikus. Sarīkojuma programma varētu būt no 45 minūtēm līdz 3 stundām, pie kam runātājiem nevar būt vairāk par 15 minūtēm, ieskaitot programmas pieteikšanu.

Latviešu sarīkojuma rīkotāja būtu ALA, kurai arī līdz 5. jūlijam jāparaksta solījums, ka latvieši sarīkojumā piedalītos. Latviešu programmu varētu sadalīt 3 daļās: pirmajā koncerts (orķestris) ar moderniem latviešu komponistu darbiem; pēc tam būtu koŗa koncerts, kur iecerēta Kalamazū Dziesmu Vairoga piedalīšanās, bet pēdējo daļu veidotu tautas deju uzvedums.

Pārējās tautības pa lielākai daļai izvēlējušās arēnu brīvajā dabā ar 15.000 vietām. Lietuvieši paredzējuši uzvest mazus dziesmu svētkus ar apmēram 1000 dziedātājiem, igauņi balstās uz savām vingrotājām, pie kam daļa ieradīsies no Kanadas. Poļi paredzējuši tautas dejas un orķestri.

Latviešu immigrācijas vēstures komisijas priekšsēdis māc. māc. R. Zariņš ziņoja, ka šīs komisijas uzdevums ir uztvert agrāko laiku iebraucēju liecības, kas dažos gadījumos ir 60 un vairāk gadu vecas. ASV valdība grib iekārtot immigrācijas mūzeju pie Brīvības statujas, ko sagatavotu uz pasaules izstādes laiku. Te varētu izstādīt tautas tērpus, rotas, audumus, svečturus, Manceļa veco sprediķu grāmatu (no Bostonas), Latvijas monetu krājumu (no Bronksas), bet katram priekšmetam jābūt ievestam no Latvijas. Lielāko daļu priekšmetu mūzejam varētu dabūt dāvanu ceļā, bet daļa būtu jāpērk. Daiļamatniecības savienība izdara veco priekšmetu reģistrāciju, katram darbam izsniedzot pases.

Nākamo daiļamatniecības izstādi vajadzētu rīkot Kanadā, lai dotu iespēju plašāk reprezentēties Kanadas daiļamatniekiem.

Zinātņu sekcijas darba plānā paredzēts apzināt latviešu zinātniekus trimdā, tuvināt vecos un jaunos zinātniekus, izlabot cittautu enciklopēdijās nepareizās ziņas par Latviju, noorganizēt pētījumus par latviešu lauku sētas pārvēršanos pēdējos 100 gados un citus darbus.

Tēlotāja māksla rīkotu izstādes tikai pa diviem gadiem reizi un darbus arī godalgotu ik pārgadus, jo grūti katru gadu izstādi sarīkot. Vajadzētu izdot gleznu mapi angļu valodā, līdzekļus iegūstot ar iepriekšēju pasūtinājumu pieņemšanu.

Skaņu mākslā pēc dažiem mēnešiem varētu iznākt solītās solo dziesmas. Dziesmu svētku vēsture pārstrādāta līdz VIII dziesmu svētkiem ,bet autors komentējis darbus, pārvērtējot citus kritiķus. Vajadzētu izdot latviešu tautas dziesmas angļu valodā, kur daļa līdzekļu ienākusi ziedojumos.

Teātŗa mākslas noz. vadītājs J. Neimanis veselības dēļ lūdzis viņu atbrīvot no amata, paliekot par padomnieku, bet jaunā vadītāja R. Birzgale - Vītola ieteic apzināt jaunatnes lugas.

Izglītības sekcija solījusi izdot šogad ābeci, vairākas burtnīcas rakstnieku izlases darbus, no kuŗiem pirmā — Sidraba vītols — tautas dziesmu krājums, jau iznācis. Sagatavo vēstures manuskriptu, krāsojamo grāmatu un pasakas skaņu lentē. Austrumu apgabala skolotāju konference būs 21. un 22. septembrī Ņuarkā un septembrī arī vidienē.

Atbalsts Kultūras fondam katru gadu audzis, cerot, ka arī šogad atbalsts pieaugs. Par katru darbu rodas kritika, tā kritizēta arī KF darbība un piešķīrumi. Jārod arī jauni ceļi KF līdzekļu vākšanā. Kultūras biroja darbs tā pieaudzis, ka bez algota darbinieka tas grūti veicams. vi.

SAVIENOTĀS VALSTIS

SIETLA, WASH.

Vašingtonas sporta biedrības Ausmas Akurātera lugas „Priecīgais saimnieks" teātŗa izrāde sietliešiem sagādāja patīkamu pārsteigumu. Režisors Fricis Rutkis bija pratis saliedēt viengabalainu, raitu ansambli, kas ar maz kļūmēm sniedza divas labi nospēlētas izrādes, izpelnoties skatītāju atzinīgus aplausus.

Iespaidīgāko tēlojumu sniedza Kazimirs Upenieks Priecīgā saimnieka Grotēna lomā. Viņš ir lielisks aktieris. Dikcija skaidra, tā ka neviens joks neiet zudumā. Viņa mīmiskā māka ir apbrīnojama. Mīmika ir neparasti bagāta, kustības tik izteiksmīgas, tā ka brīžiem liekas, teksts vairs nemaz nav vajadzīgs. Vaļīgā lauku saimnieka izlaidība, un pretimspēlētāja pajaušanās Upenieka atjautībai dod plašas iespējas izspēlēties arī vienam pašam, gan cīniņā ar saimnieci un kalpoņēm, gan krogus skatā starp studentiem, kuŗiem gan trūka parastās studentu atjautības. Tad uzņemtā tempa inercē, viņš tos pārnesa pāri kļūmēm. Vajaga lielas uzņēmības un drosmes, lai amatieris aktieris ķertos pie lomas, kur nepieciešama liela varēšana.

Pārstedza Leons Kandrovičs ministrijas kalpotāja lomā, jo viņš līdz šim bija redzēts tikai vienreiz mazsvarīgā, mazrunīgā laucinieka tēlojumā. Šoreiz viņš tēloja ērmīgu ministrijas apkalpotāju, kuŗš ministram klāt neesot tīri labi var iejusties tā lomā. Varbūt dažbrīd viņš pārspīlēja, bet nenoliedzami L. K. ir spējīgs aktieris. Ļoti vērtīgs atradums Sietlas teātrim.

Lauku saimnieces tēlotāja A. Stiprā prata labi iedzīvoties savā lauku mātes tēlojumā, apmierinot skatītājus ar technisku gatavību, gan mazāk vērības piešķirot spēles finesēm. Žēl tikai, ka pilsētnieciskais izskats traucēja labo iespaidu.

Grotānu audžumeitas Mariannas tēlotājai Ievai Karlsonei bija diezgan nepateicīga loma, kuŗā aktrisei jārāda tikai ciešanas. Atzīstama viņas skaidrā izruna, kas iepriecināja ar izkoptu intonāciju. K. ar šo lomu var iezīmēt jaunu, nopietnu sasniegumu savās skatuves gaitās.

Ivara Miķelsona lomā Valdim Medenam, zemkopības studentam, piemita zināma manierība un nepiemērotas kustības. Traucēja nepietiekams skatuvisks slīpējums.

Vecās kalpones Vītolenes lomu Mirdza Pļaviņa veidoja kā raksturīgi paglumu un lišķīgu dellartiski komisku tipu, uzmācīgu un dīdīgu. Reizēm viņa pārspīlē.

J. Jaundalderis ar savu niansēto tēlojumu apmierināja skatītājus ministra Birzes lomā.

Pēteris Pētersons bija itin zīmīgs, raksturīgs sulainis, izvilinot daudz smaidu komiskajās pantomīmās.

Tīkamas bija kalpotājas Rute Dūmiņa, Rudīte Pakule. Veiksmīgi sevi parādīja arī Grotāna radinieki . Lielauss - Elferts ar sievu —Pakuli, pavārs — Sauleskalns un puisis Jānis Krauklis — Pūpols

Erika Ķirse suflieres lomu veica labi.

Paldies diriģentam Pēterim Galiņam un studentiem par dziesmām.

Lugai piemērotu noskaņotu skatuves atmosfairu bija radījis Vytas Racibarskas. Atzinība par laikmetam atbilstošām mēbelēm un dekorācijām.

Režisors Fricis Rutkis veltīja visus spēku izrādes vadīšanai.

Ar prieku jāatzīmē, ka teātris Sietlā uzrāda aktīvitāti un augšupeju. Nenoliedzami, bija laba tiesa kļūdu, taču izrādē bija arī patiess spars.

Arnolds Pļaviņš

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šis nodaļas red. Ž. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470.

LATVIEŠU SPORTS ANGLIJĀ

Krietnus panākumus angļu galda tenisa sportā gūst lielākā latviešu novietne Anglijas ziemeļos — Bradfordas „Trimda" sportisti. Pirms 7 gadiem latviešu galda tenisistu vienība sāka piedalīties pilsētas plašajā galda tenisa meistarībā. Kā jaunpienācējus viņus iedalīja zemākajā — 8. līgā. Gadu pēc gada „trimdinieki" guva pirmo vietu kādā no līgas meistarībā un nepārtraukti veica augšupeju uz augstākām līgām. Pašreiz latviešu vienība ir otrā līgā ar noteiktām cerībām izcīnīt arī šogad meistartitulu un pāriet uz augstāko — 1. līgu pilsētas meistarībā. Vairāki vienības spēlētāji ir iedalīti arī pilsētas un apgabala izlases vienībās.

Londonā vietējā latviešu šacha kluba sarīkojumā šogad notika pēc skaita jau 14. Anglijas latviešu šacha meistarības un ātrspēles turnīrs. Piedalīties tikai kuplam šacha cienītāju skaitam, šī gada meistartitulu un ceļojošo galda tenisa kausu ieguva mākslinieks A. Mazītis ar 4 p. (no iesp. 5 p.), 2. vietā — A Tiltnieks — 3½ p. un 3. v. — tikai 13 g. v. A. Abakuks ar 3 p. Ātrspēles turnīrā meistars no jauna pierādīja savu pārākumu, izcīnot 1. vietu ar 15 p. no iesp. 16. 2. v. — A. Abakuks — 12 p. un 3. v. — A. Abuls — 9½ p. Sekošā šachistu sapulcē par Anglijas latviešu šacha apvienības priekšsēdi no jauna ievēlēja E. Trēgeris (Bradfordas „Rīga" šacha klubs).

Pirmās plašākās šīs sezonas Anglijas vieglatlētikas sacīkstēs Londonā latviešu labākais vesera metējs svešumā — Zigfrids Nikazis (Londona) uzvarēja savā specialitātē ar sezonas sākumam iepriecinošu 175'8" (53.54 m.) rezultātu. Diska mešanā savukārt uzvaru guva Otto Feldmanis (Londona), aizraidot dzelzs apkalto ripu 147'7" (44.98 m.) tālu un izcīnot arī otro vietu lodes grūšanā ar 41'4½" (12.61 m.) tālumu.

Pazīstamais latviešu gaŗgabalu soļotājs Kārlis Āboliņš sava kluba — Royal Sutton Coldfield — 15 jūdžu soļošanas meistarībā izcīnīja 2. vietu ar laiku — 2:09.15 st. Būdams visai nevesels, Āboliņš Vidusanglijas 20 jūdžu meistarībā starp 43 sacensoņiem iekļāvās 11. vietā, veicot distanci 2:57.02 st. laikā. V. Legzdiņš

NOZAŖU VADĪTĀJI VIDĒJĀS VALSTĪS ASV

Vidējo valstu LSP nozaŗu vadītāji nākošam darbības posmam ir: basketbolā — L. Lūsars, volejbolā — E. Tums, peldēšanā — V. Miezītis, peldēšanā jaunatnei — A. Grasis, slēpēšanā — J. Riekstiņš, bumbošanā — Z. Reineks, golfā — R. Ozols, vieglatlētikā — L. Dumpis, futbolā — J. Fogelis, tenisā — J. Zēbeliņš un paukošanā — L. Krūmiņš.

KANADAS ZIŅAS

MONTREĀLA

● Pacifika drāmatiskā kopa ar Anšlava Eglīša jauno komēdiju „Cilvēks grib spēlēt" viesosies Montreālā 9. jūlijā. Izrāde notiks 220 Pine Ave. West, Mc Gee skolas zālē un sāksies plkst. 8 vakarā. Režisors Ansis Tipāns, dekoratore Veronika Janelsiņa. Izrāde notiks Daugavas Vanagu nodaļas sarīkojumā. Ieejas kartes iepriekš pieprasāmas S. Zariņai — tālr.: OR-6-5796 vai J. Niedram, tālr.: HU-6-8017.

● Trīsvienības draudzes māc. Artūrs Voitkus uzsauca Pēteri Ričardu Klēru Dobinu ar Ievu Irēni Teraudu un Juri Pēteri Svenni ar Aiju Aleksandru Pillinu. Jūnijā salaulāti Pēteris Donalds Teilors un Edīte Solveiga Jakobsone, Anta Niedre ar Hanni Pasbo.

Nost ar visu

Kādā lielā amerikāņu žurnālā redzama karikatūra, kuŗā attēlots vīrs, staigājot ar plakātu. Uz plakāta uzraksts: „B. n everything" — Aizliegt visu!

Kreiso elementu histerija atombumbu lietā, bruņošanās sacensībā un dažādās citās lietās radījusi tautā reakciju, kuŗas rezultātā ASV par galveno republikāņu kandidātu prezidenta amatam izvirzījies sen. Goldvoters, izteikti konservātīvs reālpolītiķis. Viņam pirms gada nedeva daudz izredžu, bet tagad, sakarā ar prezidenta Kenedija dažādām neveiksmēm un kreiso elementu pārspīlēto rīcību, Goldvotera akcijas augušas tik strauji, ka liela daļa polītiķu viņa ievēlēšanu ieskata par iespējamu.

Kreisie, kuŗiem pēdējos gados bijis iespējams kliegt un brēkt par briesmām, ko neticīgu vecāku bērnam skolā nodara lūgšana; par Kubas Kastro, kā agrārās reformas īstenotāju, nevis — asiņainu diktātoru; par atbruņošanos, kaut arī pretinieks to nedarītu; un par to, cik bīstamas ir patriotu organizācijas, kā: Amerikāņu leģions, Amerikas revolūcijas meitas, un — visvairāk — Džona Bērča organizācija; nupat saņēmuši sāpīgus pliķus sejā. Pēc divu gadu izmeklēšanas Kalifornijas valsts senāta komisija atzinusi bērčistus gan „par labā spārna pretkomūnistiem," bet pateikusi, ka nav ne mazāko pierādījumu, ka organizācija būtu antisemistiska, fašistiska, slepena vai pretvalstiska. Komiteja gan nosodīja organizācijas vadītāju Velču par dažiem izteicieniem, bet tūliņ arī piebilda, ka tikai pāris organizācijas biedru šai ziņā pievienojoties Velčam. Komiteja par lielāko naida sējēju grupu pasaulē dibināti ieskata komūnistu partiju.

Nost ar visu, kas nav kreiss vai sarkanajiem draudzīgs, bija kādreiz komūnistu galvenais sauklis, ir tāds palicis arī tagad. Labi, ka amerikāņu tautā ir radušies daudzi, kuŗi saredz ienaidnieka melus visā kailumā.

Teleskops.

LUTERĀŅI SAV. VALSTĪS

Lielākā daļa latviešu ir luterticīgi un līdz ar to rodas vēlēšanās zināt luterāņu baznīcas uzbūvi Amerikā.

Luterāņu skaits ASV ir ap 8,5 miljoni, kas veido trīs luterāņu grupējumus. Lielākā no tām ir Luterāņu baznīca Amerikā, kas apvieno ap 3,2 miljonu luterāņus, Misuri sinodē ap 2,55, bet Amerikāņu luterāņu baznīcā ap 2,45 miljoni. Šīs trīs luterāņu kopbaznīcas apvieno ap 95 proc. no visiem ASV luterāņiem, ārpus tām ir arī vairākas latviešu draudzes. Visvairāk lutertic̄īgo ir Pensilvēnijā, Illinojā un Minesotā.

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze pieder pie Luterāņu baznīcas Amerikā Ņujorkas sinodes. Šai baznīcai ir 6196 draudzes ar 6844 mācītājiem, no tiem 38 latviešu mācītāji, 23 Latvijā ordinēti, 15 studijas beiguši ASV. Dievkalpojumi notiek 16 valodās. Kopbaznīcas galva ir Dr. Franklins Klarks Fraijs, bet virsvaldē darbojas 15 garīdznieku un 15 draudžu pārstāvju. Ņujorkas sinodē ir 375 draudzes ar 525 mācītājiem, bet Ņujorkas latviešu draudze iedalīta Bruklīnas - Steitenailendas rajonā, jo draudzes nams un kanceleja atrodas Bruklīnā.

Luterāņu baznīca Amerikā uztur 34 kolledžas un teoloģiskos seminārus, pie kam šogad beidz 319 jauni teologi, no tiem viens latvietis. Katru gadu tomēr vajag ap 400 jaunu mācītāju, kas aizstātu mirušos vai pensionētos. Baznīca organizē svētdienas skolotāju kursus. Svētdienas skolu skolēnu skaits pārsniedz 1 miljonu.

Misijas darbs ASV gādā par jaunu draudžu organizēšanu mainīgajā pilsētu dzīvē, dilstošo draudžu uzturēšanu vai pārvietošanu un iesācēju atbalstīšanu. Darbojas arī baznīcu architektūras komisija, kas veicina un pārrauga baznīcu jaunceltņu plānus un būvprojektus. Ir iekšējs aizdevumu fonds un saimniecības nodaļa finanču jautājumu kārtošanai. Misijas arī gādā par kristīgās tuvākmīlestības uzdevumiem nekristīgās tautās un primitīvās zemēs.

Protestanti Ņujorkas pasaules izstādē cels savu paviljonu, kas izmaksās ap 1,5 milj. dolaru. Protestantu centrā luterāņi ņem kopēju telpu, 800 kvadrātpēdas, par ko noslēgts līgums uz diviem gadiem par 60,000 dolariem.

Publikācijas uzdevumiem nodarbina ap 500 cilvēku, gādājot par grāmatām, brošūrām, apkārtrakstiem vai oficiāliem dokumentiem. Lielākais periodiskais izdevums „The Lutheran" iznāk Filadelfijā jau 130 gadus. Notiek radio un televīzijas raidījumi pieaugušiem un bērniem.

AUG JAUNI SPORTISTI

KANADAS LATVIEŠU MAZSKAUTU SPORTA SPĒLĒS UZVAR RĪGAS MAZSKAUTU PULCIŅŠ

Jau otro gadu pēc kārtas savā lielajā nometnē latviešu mazskauti sacentās arī vieglatlētikas un peldēšanas paveidos. Sacīkstes šogad notika 2. jūlijā. Tajās piedalījās Tērvetes, Aiviekstes un Rīgas mazskautu pulciņi. Zēni bija sadalīti divās vecuma grupās. Priekšsacīkstēs katrs pulciņš izraudzīja savus reprezentantus, katrai vecuma grupai un finālā netrūka ne spraiguma, ne sajūsmas kā starp sportistiem, tā skatītājiem.

Pagājušā gada nometnē sacīkšu organizētāji bija paredzējuši 60 metru skrējienu, bet šī ideja izraisīja mazo sportistu protestu. Sievietēm un bērniem noteiktā 60 metru distance Olimpiādēs un citās nozīmīgās sporta spēlēs esot „novecojusies" — saglabājusies no „aizvēsturiskiem" laikiem, kad skrējēji vēl neesot bijuši tik dūšīgi kā tagadējā laikmeta pārstāvji. Un tādēļ, kā pagājušā, tā šajā gadā, 60 metru vietā mazskauti skrēja 100 jardus.

Sacīkstes notika nometnes apstākļos, kas krasi atšķiras no sacīkstēm sporta laukumos, tādēļ paveiktiem laikiem un aizlēktiem attālumiem jāpiešķir tikai sekundāra nozīme, bet galvenokārt — mazskauti pierādīja, ka arī visjaunākā latviešu paaudzē vēl valda Dāliņa, Konrada un citu mūsu izcilāko sportistu gars.

100 jardu skrējienā: jaunāko grupā 1. v. izcīnīja Arnis Puķītis (Rīga), 2. v. palika Edgars Šmits (Rīga) un 3. v. — Pēteris Krūka (Tērvete). Vecāko grupā: 1. v. — Normunds Goba (Rīga), 2. v. — Uģis Ziemelis (Aiviekste), 3. v. — Dāvis Zvejnieks (Rīga).

4 x 100 jardu stafetē: jaunākiem 1. v. — Rīgas pulciņa mazskauti (E. Šmits, A. Puķītis, I. Kivlis, V. Pālens); 2. v. — Tērvetes un 3. v. — Aiviekstes pulciņu komandas. Vecāko grupā: 1. v. — N. Goba, V. Upāns, N. Batraks un I. Stārasts no Rīgas pulciņa. 2. v. — Tērvetes un 3. v. — Aiviekstes mazskauti.

Tāllēkšanā no vietas: Jaunāko grupā 1. v. Bruno Liepiņš (Tērvete), 2. v. Edgars Šmits (Rīga), 3. v. Jānis Čube (Rīga). Vecāko grupā: 1. v. Namejs Batraks (Rīga), 2. v. Viesturs Upāns (Rīga), 3. v. Jānis Mukts (Tērvete).

Tāllēkšanā ieskrienoties: Jaunāko grupā 1. v. Arnis Puķītis (Rīga), 2. v. Pēteris Krūka (Tērvete), 3. v. Valdis Pālens (Rīga). Vecāko grupā: 1. v. Normunds Goba (Rīga), 2. v. Jānis Mukts (Tērvete), 3. v. Namejs Batraks (Rīga).

Trīssolī: Jaunāko grupā: 1. v. Bruno Liepiņš (Tērvete), 2. v. Valdis Pālens (Rīga), 3. v. Edgars Šmits (Rīga). Vecāko grupā: 1. v. Ivars Stārasts (Rīga), 2. v. Viesturs Upāns (Rīga), 3. v. Jānis Mukts (Tērvete).

Peldēšanas sacīkstēs piedalījās tikai vecākie mazskauti. Nenosakamu izmēru distancē, kādu upē varēja sameklēt, kraulā 1. v. izcīnīja Jānis Mukts (Tērvete), 2. v. Viesturs Upāns (Rīga), 3. v. Dāvis Zvejnieks (Rīga). Peldēšanā uz muguras: 1. v. Viesturs Upāns (Rīga), 2. v. Normunds Goba (Rīga), 3. v. Pēteris Krūka (Tērvete).

Sporta spēļu kopvērtējumā 1. v. ar 47 punktiem izpelnījās Rīgas, 2. v. ar 21 p. Tērvetes un 3. v. ar 4 p. Aiviekstes mazskautu pulciņi Sacīkstes noritēja Jendas mazskautu inspektora amata pagaidu izpildītāja v. v. Ilmāra Batraka pārraudzībā. Kā tiesneši darbojās Auseklis Pērkons, Kārlis Ozols un Imants Škobe.

Vairums Grand Rapidu tautiešu Jāņu vakaru svinēja 22. jūnijā agr. V. Pogas saimniecībā pie Loveles, kur bija pulcējušies ap 300 apmeklētāju. Skanēja līgo dziesmas, bija apdziedāšanās, un, krēslai iestājoties, plašajā svētku laukumā mirdzēja daudzi ugunskuri. Daļa izvingrināja savas kājas dejās, un dažs labs jaunais netika līdzi vecākās paaudzes pārstāvjiem. Vakaru bija organizējusi Latviešu biedrība, un tai šinī gadījumā atliks laba summiņa jaunā biedrības nama celšanai. V. Z.

NOSODA RIETUMU TIRGOŠANOS

Pieaugošos Rietumu, sevišķi angļu tirdznieciskos darījumus ar Kremļa satelitvalstīm Parīzē nosoda turienes Apspiesto Nāciju komitejas pārstāvis Edmunds Rehaks.

Intervijā ar „Chicago Tribune" korespondenti čechs Rehaks paskaidro:

„Rietumu tirdznieciskie darījumi ar padomju bloka valstīm ir pliķis sejā visiem pretkomūnistiem. Tie tautsaimnieciski salīdzināmi ar bēdīgi slavenās Jaltas konferences Pad. Savienībai labvēlīgajiem līgumiem."

Kauninādams padomju tirgus kārojošos rietumniekus kā „naudas kārus bezprincipu veikalniekus", Rehaks deklarē:

„Jauni Rietumu tirdznieciskie līgumi ar padomju bloka valstīm sevišķi iedragātu pēdējos mēnešos pasliktinājušos pretkomūnistu morāli aiz dzelzs aizkara."

Im. B.

LABOJUMI

Prof. E. Bleses rakstā Mūsu nacionālās kultūras psīchiskie balsti LA 50. n-rā 2. slejā, sākot ar 9. rindu no apakšas, jābūt: „. . . tēlnieki – Teodors Zaļkalns, Jansons, Burkhards Dzenis, Baumanis - Zemdega, Kārlis Zāle u. c."

51. n-rā, 1. sl., 27. rindā no augšas jābūt: „Ēro Sārinens".

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

7. jūlijā bērnu nometnes atklāšana ar dievkalpojumu Sidrabenē plkst. 4 p. p.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

14. jūlijā, plkst. 2,30 p. p. iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

21. jūlijā, plkst. 12 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

28. jūlijā, plkst. 12 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

14. jūlijā, plkst. 1,30 p. p. Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu. Viesis māc. J. Turks no Kalamazū, ASV, un draudzes māc. J. Prauliņš. Soliste brīvmāksl. prof. Elfrīda Karlsone - Bērziņa, pie ērģelēm Māra Dreimane Dziesmu lapiņas.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

21. jūlijā, plkst. 3,30 p. p. dievkalpojums; dziesmu grāmatas; māc J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C., tel RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa kalpojums.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Š. g. 6. jūlijā, plkst. 7 vak., Montreālā, Svētvakara dievkalpojums Presbiteriāņu baznīcā — Hutchison un St. Viateur ielu stūrī.

Š. g. 14. jūlijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tērvetē.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.